

BÁNYAMUNKÁS

A BÁNYA-, ENERGIA- ÉS IPARI DOLGOZÓK SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA - ALAPÍTVÁ 1913-BAN

J Ó S Z E R E N C S É T !

62. Bányásznapi 2012, Eger

A 62. Bányásznapi országos központi ünnepségére 2012. augusztus 30-án, az EGER Hotel „Liget” Konferencia termében került sor.

A színpadon felállított elnökségi asztalnál *Németh Lászlóné* a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium minisztere, *Bencsik János* az Országgyűlés GIB Energetikai bizottságának elnöke, *Dr. Fónagy János*, a minisztérium parlamenti államtitkára, *Dr. Holoda Attila* az NFM helyettes államtitkára, *Dr. Horváth Péter* a Magyar Energia Hivatal elnöke, *Jászai Sándor* a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal elnöke, *Palásthy György* a Magyar Bányászati

Szövetség elnöke, *Rabi Ferenc* a Bányászati és Ipari Dolgozók Szakszervezete elnöke, *Dr. Nagy Lajos* az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület elnöke, *Dr. Tihanyi László* a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kar dékánja, *Szabó Róbert* a Heves Megyei Közgyűlés elnöke, *Horváth László* országgyűlési képviselő, Heves megyei kormánybiztos, *Habis László* Eger város polgármestere, valamint *Dr. Zoltay Ákos* az MBSZ főtitkára, az ünnepség narrátora foglalt helyet.

Az ünnepséget Rabi Ferenc a BDSZ elnöke nyitotta meg, majd Németh

Lászlóné, nemzeti fejlesztési miniszter, mondott ünnepi beszédet. Ezt követően az ünnepség helyi házigazdájaként *Dr. Nagy Lajos* az OMYA Hungaria Kft. ügyvezető igazgatója, az OMBKE elnöke, valamint *Palásthy György*, a Magyar Bányászati Szövetség frissen megválasztott elnöke szolt az ünneplőkhöz.

Ezután került sor a kitüntetések és elismerések átadására.

Az ünnepséget követő fogadáson, *Dr. Holoda Attila*, az NFM energetikáért felelős helyettes államtitkára mondott pohárköszöntőt.

Az alábbiakban az ünnepi beszédek szerkesztett változatát közöljük.

Ünnep után

A BDSZ rendkívüli kihívások előtt áll, paradox módon azért, mert elsődlegesen azt a célt tűztük ki legutóbbi kongresszusunkon, hogy az elért eredményeinket megvédjük. Ismerve a gazdasági válság hatásait, a magyarországi folyamatokat, optimális esetben az elért eredmények megtartása volt a reálisan kitűzhető cél. Sajnos, több olyan a bányászszakszervezet által elért eredményt, vívmányt, amely segítette a bányászok életminőségének a megőrzését, a szabályozó rendszer, a törvényhozás és a kormányzati szándék felülírta.

Sikerült a földalatti bányásznyugdíj intézményét megvédeni, ehhez megvolt a szükséges törvényhozási támogatás is. Örülünk annak, hogy a bányásznyugdíjasok szénjárandósága megmaradt, és sikerült a harmadik csoportos rokkant nyugdíjasok illetve az átmeneti bányászjáradékban részesülők szénjárandóságának a problémáját is rendezni. A sikondai szanatórium továbbra is rendelkezésre áll a bányászok, bányásznyugdíjasok és hozzátartozóik egészségének megőrzésére, gyógyulására. Az intézmény – európai uniós pénzekből – nagyon szépen megújult. Sikerült az elmúlt időszakban a bányásznyugdíjhoz kapcsolható szolgáltatások egy részét is fenntartani, ami azért nagyon fontos, mert a nyugdíjakat átminősítették átmeneti bányászjáradékká (ezzel nem értettünk egyet) azok esetében, akik nem érték meg el a rájuk mérvadó öregségi nyugdíjkorhatárt. Az átmeneti bányászjáradékban részesülők ugyanazt a juttatást kapják, mint amit korábban, bányásznyugdíjasként megállapítottak számukra, de más a minősége most ennek a juttatásnak. Előnye az lehet, hogy a járadék összevontan nem adódik, tehát mellette még tudnak dolgozni a bányászok, hátránya viszont az, hogy a nyugdíjszerű ellátás biztonsága eltűnik.

Az elmúlt év decemberétől komoly egyeztetési folyamat volt, hogy a szénkölfejtés szakmai nyugdíjat meg tudjuk őrizni. 2012. január elsejétől teljes elvonás, a szakmai nyugdíj megszüntetése jött ki az év végi törvényhalmazból. Sajnos a mai napig nincs érdemi megoldás. A múlt év decemberében kaptunk ígéretet arra, hogy a kordedvezményes nyugdíjrendszerrel megoldják a szénkölfejtés szakmai nyugdíj ügyét is, majd ott kerül szabályozásra. Ennek a kormányzat saját maga által adott határideje június 30-a volt. Sajnos a mai napig nem jött ki az új kordedvezményes nyugdíj rendelet, s így ez a kérdés sem oldódott meg. Az Alkotmánybíróság korábbi döntései, de bármelyik európai ide vonatkozó jogszabály ilyen esetekben átmenetet írnak elő. Mi is azt kértük, hogy legyenek átmeneti rendelkezések és egyeztessünk abban, hogy a fiziológiai mérések eredményeit is figyelembe véve, az új kordedvezményes szabályozás ne okozzon egészségkárosodást a bányászoknál. Szóba került mint lehetőség, hogy maximum tíz évvel a nyugdíjkorhatár előtt lehet majd igénybe venni a szakmai nyugdíjat. Volt egy olyan változat is, hogy ötvenöt éves kor után. Most nem látszik a megoldás módja, információink szerint kormányon belül is vita van a helyzetről. Azt tudom mondani, hogy amennyiben ebben nem lesz változás, megpróbáljuk bíróságokon is megtámadni a döntést, és ha kell, kivisszük nemzetközi fórumokra is, illetve a szakszervezet az eszközrendszerét igénybe veszi a probléma megoldása érdekében.

A többi fontos kérdésben reméljük, szeptember hónapban lesz megoldás. A harmadik csoportos rokkant bányászoktól elvették a nyugdíjat és rehabilitációs járadékot adtak helyette, ami nagyon jelentős, százazres nagyságrendű jövedelemvesztést okozott. Ez is egyik napról a másikra következett be, átmenet nélkül. Hatásosnak tűnik a levelezés és a közös fellépés az érintettekkel ebben az ügyben. Remélem, hogy szeptember hónapban megjelenik az új szabályozás vagy a gyakorlati megoldás, amely a televíziós vitában elhangzott államtitkári ígéretnek megfelelően rendezni fogja a problémát, visszamenőlegesen is. Ugyanebben a televíziós vitámsorban hangzott el, hogy a szénkölfejtés bányászok nyugdíj-problémáját is megoldja a kormány.

A következő hetek-hónapok egyeztetéseitől is függ, hogy a vázolt kérdésekben tudunk-e a bányászok számára eredményt elérni, s azt a célt, amit mondtam az elején, hogy legalább őrizzük meg azt, amit elértünk, meg tudjuk tenni.

A szakszervezeti törekvések között szerepelnek még a foglalkoztatás bővítésére tett javaslatok, illetve ahol szükségessé válik - az előzetes terveknek megfelelően is -, a szervezetváltás, mint a márkushegyi bányánál. Ezen a területen próbálunk megoldást és munkahelyet találni az érintett bányászok számára. Tudatosan elindítottunk egy svájci-magyar projektet és ennek a záró fenntarthatósági tanulmányában több irányú megoldásra teszünk javaslatot. A munkába bekapcsolódtak a helyi politikusok is, így remélem, hogy a közös erőfeszítéseknek lesz eredménye és ha valóban szükségessé válik 2014. végén, 2015-ben a Márkushegyi Bányászati és Földtani Hivatal elindítása, az érintett kollégák számára találunk megoldást.

Ugyanakkor abban is reménykedem, hogy az új energiapolitika kapcsán hamarabb, mint 2025, egyrészt a kommunális, lakossági szükségények kielégítésére, másrészt a piaci árakból következően, újabb szénbánya nyílik, és ennek egy logikus folyamata lehet, hogy a márkushegyi berendezések és szaktudás átkerül egy új, potenciális területre, ahol eredményesen szolgálhatja a bányászati tevékenységet. Három-négy terület is elképzelhető ebben a vonatkozásban. Azt tapasztalom, hogy a területi politikusok, képviselők látják, hogy az ásványi nyersanyagok hasznosítása nélkül nem tudnak munkahelyeket teremteni és jobb életminőséget hozni a választókerületeikben, ezért bírom abban, hogy bányász területi összefogással, a meglévő ásványi nyersanyag hasznosításával teremtdőnek új munkahelyek.

Rabi Ferenc

Rabi Ferenc, a BDSZ elnöke

Jó szerencsét!

Tisztelt Bányásznapi Ünnepség! Tisztelt Képviselők! Miniszter asszony! Államtitkár és elnök urak! Kedves Kollégák!

A 62. Bányásznapi szeretettel köszöntöm központi szakmai ünnepségünk résztvevőit, az ország bányászait, bányász nyugdíjasait. Köszöntöm a sajtó képviselőit is, megköszönve érdeklődésüket. Köszönöm, hogy itt vannak, hogy eljöttek Egerbe, abba a városba, ahol öt évvel ezelőtt a sikeres Központi Borbála napi ünnepséget is lebonyolítottuk. Akkor is, most is házigazdánk az OMYA Hungaria Kft., amely idén megalakulásának huszadik évfordulóját ünnepli. Gratulálunk.

A Kft. 1998-ban zöldmezős beruházásként új telephelyen a jelenleg is

üzemelő gyár megépítésébe kezdett. A termelő kapacitást a 2005-ben megépült második gyártósor is bővítette. A korszerű technológia, a pontos szállítás, a magas minőség dicséri a munkavállalókat és a cég vezetőjének munkáját.

Az idei Bányásznapi helyszíne is bizonyítja, hogy a természeti kincsek hasznosítása, a termékstruktúra helyes kiválasztása eladható termékeket és így munkahelyeket teremthet. A Bükkben található alapanyagból útépitő cégek, takarmánykeverők, betonüzemek, vakolatgyártók, üvegtisztítók igényeit elégíti ki az OMYA Kft., illetve kitűnően alkalmas erőművek kéntelenítő berendezéseinek működtetéséhez.

Reméljük, hogy a kibővült kapacitás maradvékára is hamarosan lesznek megrendelők, elsősorban a Mátrai Erőmű Zrt, amely kéntelenítéshez használja az

itteni mészkeőrlémenyt. Ez az elmaradt új blokk megépítését is jelentené.

Köszönöm az OMYA Hungaria Kft-nek tulajdonosainak, vezetőinek, a helyi szakszervezetnek, hogy házigazdái a központi bányásznapi ünnepünknek.

Köszönöm Eger város önkormányzatának, hogy meghívtak bennünket városukba.

(Folytatás a 2. oldalon)

(Folytatás az 1. oldalról)

Tisztelt Ünneplő Közönség!

A Bányásznapi az embert próbáló munkát végzők elismerése, odafigyelés a bányászra. Szakmákra mondják, hogy összefogásra, közösségi életre nevel, de igaz az is, hogy a bányáipar az az iparág, amely a települések kulturális, sport és közösségi életét is segítette, formálta. Bányásztelepüléseken bánya nélkül is megünneplik a bányásznapot, mert ők ezt tudják, értékelik.

Vizont a bányászmunkához kellene a bánya.

Az ásványi nyersanyagok hasznosítása nélkül a magyar gazdaság szerkezeti gondjait nehéz lesz megoldani. A termelés fokozásához az ásványi nyersanyag készlet felmérése, a nyilvántartások aktualizálása fontos lépés volt. Köszönjük ezt a munkát a Magyar Bányászati és Földtani Hivatalnak és várjuk, hogy a gyakorlati hasznosításhoz is a szükséges szabályozók (koncessziók), ösztönzők – ahogy szokták mondani: a vállalkozók helyzetbe hozása – elinduljon. Legyenek sikeres bányavállalkozások, melyek hozzájárulnak a magyar gazdaság és a foglalkoztatás növeléséhez, biztosítják a tisztességes béreket.

Nagya értékelnék a 120 éves Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület és a 20 éves Magyar Bányászati Szövetség ezirányú kezdeményezéseit, meggyőződésünk, hogy a szakmai javaslatokra támaszkodva sikeres és eredményes fejlesztéseket lehet majd lebonyolítani. Elsősorban a Magyar Földtani és Geofizikai Intézetben és a Miskolci Egyetemen a nyersanyag előkészítéssel, környezeti eljárástechnikákkal foglalkozó kutatások, fejlesztések eredményeit a gyakorlatban is hasznosítani kell. Erre köteleznek bennünket az elmúlt évtizedek, évszázadok bányászati eredményei is.

Magyarország az innovációban, a fejlesztésekben, a középkori arany és ezüst bányásztól kezdve, majd azt követően a több mint 200 éves modernkori szénbányászatban, a 75 éves jubileumot ünneplő szénhidrogén bányászatban és egyéb nyersanyagok, így a kő-kavics, homok, perlit, urán, mangán és egyéb építőanyag bányászatában élenjáró technológiákat tudott megvalósítani. Igaz ez a bauxit bányászatra is, amely 85 éve kezdődött el Magyarországon és ma rendkívül nehéz, válságos helyzetben van. Szakszervezetünk azt javasolta, hogy szülessen kormányzati döntés a korábban világhírű vertikum jövőbeni működésére, lehetőségeire vonatkozóan, hiszen a végtermékek piacépek, egyre nagyobb szükség lesz a speciális timföldekre, hidrátokra, ritka földfémre, melyek e nyersanyagból kerülnek ki. A sajnálatos vörösiszap katasztrófa után reméljük, hogy a magyar bauxitbányászat fennmarad! A helyiek szerint több ezer család megélhetési viszonyait befolyásolja a MAL Zrt. működése, a timföldgyár esetleges bezárása.

A szénhidrogén bányászat 2011. évi magyarországi termelési volumene 710 ezer tonna kőolaj, 3,1 millió tonna földgáz volt. A termelékenység alapján elismerés illeti a bányászati ágazatban dolgozókat. Itt engedjenek meg egy személyes gondolatot is. Szeretném megköszönni ezen a területen tevékenykedő Holoda Attila úr vezetői munkásságát, a Magyar Bányászati Szövetség elnökeként végzett tevékenységét és sok sikert kívánok új, helyettes államtitkári munkájához.

Az energetikai célú szénbányászat még ma is fontos szerepet tölt be Heves, Borsod, Komárom-Esztergom megyékben és a móri kistérségben. Az energiafüggőség csökkentése, a tisztességes megélhetést biztosító foglalkoztatás, az ország biztonságos villamosenergia-ellátása, a külkereskedelmi egyensúly javítása egyaránt indokolja a meglévő termelő kapacitások kihasználását. Várjuk, hogy a 2013 utáni új széndioxid

kvóta kiosztásra vonatkozó nemzeti terv lehetőséget teremtsen a szénre épülő villamosenergia-termelés jelenlegi arányainak a megőrzésére, a fejlesztések révén növelésére. A biztonságos lakossági villamosenergia-ellátás, az ipar versenyképességét biztosító villamos áram ár a hazai termelésre alapozható, ellenkező esetben külföldi munkahelyeket támogatunk az importtal. Így valósítható meg az a kormányzati szándék, amely az energiafüggőség csökkentését, a foglalkoztatás növelését akarja gyakorlattá tenni. Ehhez van jelentős fekete-, barnaköszén és lignit vagyona is az országnak. Akár csak uránérc, amely hasznosítására vonatkozó kormányhatározat megjelenését indokoltnak tarjuk.

Tisztelt Miniszter Asszony!

A bányásznapi ünnepségeknek mindig is üzenete volt, a tisztességes és nehéz feltételek között végzett fizikai munka megbecsülése, azoknak az embereknek az elismerése, akik éveket, évtizedeket dolgoztak nehéz körülmények között. Köszönöm, hogy elfogadta a meghívásunkat és jelenlétével is elismeri a korábbi százezres nagyságrendben (sajnos ma csak tízezer fő) foglalkoztatott létszámú bányász munkáját. Az ő munkájuk kellett és kell ahhoz, hogy a kitermelt nyersanyagokra ipart és mezőgazdaságot lehetett, lehet telepíteni. Kollegáink, bányász társaink az elmúlt hónapokban a korábban megszerzett bányász társadalombiztosítási, szociális ellátások leértékelődését élték meg. Bányász nyugdíjasokból többen átmeneti bányász járadékosokká váltak, a III. csoportos rokkant bányász nyugdíjasok egy része elvesztette nyugdíját.

Kértük, hogy az átmeneti bányász járadékosok is kapják meg a szénjáradóságukat. Köszönjük, hogy ez, ha késve is, de megtörtént. Reményeim szerint az Emberi Erőforrások Minisztériuma államtitkára ígérete szerint a III. csoportos rokkant bányászok helyzete is hamarosan rendeződik a Kormány döntése alapján. Vizont egyik napról a másikra a szénkülfejtéses térségben dolgozók szakmai nyugdíja, amely kordedvezményre jogosított és a korengedményes nyugdíjra vonulás lehetősége is eltörlésre került.

Vannak olyan bányászati munkák – fiziológiai mérések is alátámasztják –, amelyek bizonyos idő után maradandó egészségkárosodást okozhatnak. Kérem Önt, segítsen bennünket abban, hogy a kordedvezményes nyugdíjra vonatkozó új jogszabályban megőrizhessük a szénkülfejtéses szakmai nyugdíjat. Ezt várjuk az érintett bányászok! Szeretnék nyugdíjukat igénybe venni, megélni.

Reméljük, hogy a bányásznegyedjének kiszámításakor a korábbi átlagszámítási kedvezmények visszakerülnek a jogszabályokba.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A 62. Bányásznapi adjon reményt arra, hogy a növekedés időszaka következik be az országunkban és ehhez a bányászmunka is hozzájárul. A bányászok által megszerzett tudás, gyakorlat átadásra kerül, a fiatalok jelentkezők a bányászati szakmák elsajátítására, újraindul a szakképzés. Olyan feltételek alakulnak ki, ahol a bányász büszkén végezheti a munkáját, vigyázni tud önmagára, és ha kell, társaira is.

Ennek érdekében szeretnénk a jövőben is megállapodásokat eredményező szociális párbeszédet folytatni, megőrizni a kollektív szerződésekből elért eredményeinket.

„Mint amilyen a munkád, sorsod úgy alakul.” – tartja a latin közmondás. Bizom benne, hogy a jövőben a bányáipar mind több munkavállalónak, bányásznak biztosít megélhetést, megfelelő életminőséget.

Ennek reményében nyitom meg a 62. Bányásznapi Központi ünnepséget, a 1894-ben Selmecbányán elfogadott bányásköszöntéssel:

Jó szerencsét!

Németh Lászlóné nemzeti fejlesztési miniszter

Tisztelt hölgyeim és uraim! Kedves vendégek!

Hatvankettedik alkalommal ünnepeljük a hagyományos Bányásznapot. Olyan szakma előtt tisztelgünk évről, évről, amely a magyar gazdaság legrégebbi erőssége. Egészen a XIX. század elejéig ez volt az egyetlen ipari ágazatunk, amely európai mértékkel mérve is kimagasló teljesítménnyel erősítette országunkat. Számos ipari ágazat fejlődésének volt katalizátora, mindig abból termeltünk, építkeztünk, és építkeztünk ma is, amit a bányászok elérhetővé tesznek számunkra. Tisztelet és elismerés illeti meg Önöket azért, hogy legyen az, akár a föld mélyében, akár külszíni fejtésnél, akár olajfúrótoronyoknál, a legnehezebb körülmények között, lelkiismeretesen végzik embert próbáló, nagy szakértelmet és kivételes munkabírást követelő munkájukat.

Az általam irányított fejlesztési minisztérium arra törekszik, hogy az Önök munkavégzéséhez a lehető legésszerűbb és leghatékonyabb kereteket biztosítsa. Tesszük mindezt annak érdekében, hogy a bányászati ágazat továbbra is megőrizze szerepét, versenyképesebbé váljon, válhasson, a folyamatosan változó gazdasági körülmények között is. Számos munkát már elvégeztünk és eredményt elkönyvelhetünk magunknak, ez azonban nem jelenti azt, hogy ez a folyamat véget ért. Nemzetgazdasági érdekeket figyelembe véve, a minisztérium – a bányatörvény módosításával –, a hazai szénhidrogén-készletek kutatását és kitermelését tette, teszi hatékonyabbá. A folyamatosan fejlődő ismeretek birtokában csökkentjük hazánk importfüggőségét, és biztosítjuk a lakossági energia-árak stabilitását. Ennek érdekében a szénhidrogén mezők részleges és ismételt kutatását kívánjuk felülírni, különös figyelemmel azokra a bányatelkekre, ahol nem, vagy részlegesen folyik ma termelés. A minisztérium elkötelezett abban, hogy az egy bányavállalkozó által, egyidejűleg kutatható területek mennyiségét országos szinten maximalizálja. Ennek köszönhetően – úgy véljük –, elindulhat egy egészségesebb verseny a szénhidrogén kutatás területén.

Fontos célkitűzésünk a hazai ásvány- vagyoni védelme, valamint a bányajáradékkal a költségvetést is gyarapító, jogszabályon alapuló bányavállalkozók támogatása. Emiatt tartjuk kiemelkedő fontosságúnak azt is, hogy a vízgazdálkodási, vagy más hatósági engedély alapján ásványi termelést végző személyek szintén fizessenek bányajáradékot, és a kitermelési tevékenységük bányaügyi felügyeleti eljárás alá. A szabályozás területén már értünk el eredményeket. Pontosítottuk a bányászati hulladékokról szóló Uniósi irányelv hazai átültetésével kapcsolatos feladatokat. Megalkottuk, előkészítettük a bányászati koncessziós eljárások lefolytatásához szükséges jogszabályokat, illetve a jogszabály-módosításokat is. Ez az ésszerűsítés és a hatékonyság javában üzembe állt a bányászati építéstudományi, hatósági eljárásokat.

A Nemzeti Fejlesztési Minisztérium az ágazat nemzetgazdasági szintű problémáit mellett, a bányászatban dolgozók személyes sorsával is foglalkozik. Az országgyűlés döntött a korhatár előtti öregségi nyugdíjakról. Ugyanakkor szeretném kiemelni, hogy a kormányzat a nyugdíjrendszer átalakítása során kiemelt figyelmet fordított a már visszavonult bányász szakemberekre. A földalatti munkakörben legalább huszonöt évet, vagy ötezer műszakot ledolgozó bányászok maradéktalanul megtarthatják korábbi jogosultságukat. Tudjuk és tisztában vagyunk azzal, hogy a munkánk ezzel nem ért véget. A bányászat fenntarthatóságát és fejlesztését fogja szolgálni az ásványi vagyoni és készlet-hasznosítási cselekvési terv, amellyel kapcsolatos munkák már folynak a

minisztériumban, és amelyhez fűződve az a remény táplál bennünket, hogy szeptemberben elkészül, illetve olyan állapotba kerül ez a cselekvési terv, hogy széleskörű szakmai és társadalmi konzultáció alapja lehessen. Ennek a tervezetnek az elkészültét követően kiemelten számíthatunk a Magyar Bányászati Szövetség és az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület tagjainak, vezetőinek aktív részvételére, szakmai véleményére. Ebben a tervben kívánjuk rögzíteni az ásványi nyersanyag termelését megalapozó, nagyon fontos kutatásokban vállalt állami szerep jogi, intézményi és költségvetési feltételeinek biztosítását is. Meggyőződésem, hogy ez a cselekvési terv lehet záloga a magyarországi ásványvagyoni mennyiségére, elhelyezkedésére vonatkozó földtani dokumentáció megőrzésének, frissítésének és

mindennapi életünkben való hasznosításának.

A cselekvési tervnek az is nagyon fontos eleme lesz, hogy a hasadó anyag bányászatával összefüggő lehetőségeket, ismereteinket újraértékeljük, illetve bővítsük.

Engedjék meg, hogy a mai ünnepség alkalmából megköszönjem mindannyiuk áldozatos munkáját és kérem Önöket, hogy a jövőben hasonló kitartással, türelemmel végezzék el feladatukat. Ehhez kívánok nagyon sok sikert, és a bányásköszöntéssel: Jó szerencsét!

Dr. Nagy Lajos, az OMBKE elnöke, az Omya Hungária Kft ügyvezető igazgatója

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Nagy öröm és megtiszteltetés számomra, hogy a magyar bányásztársadalom legszébb, legnagyobb ünnepén itt, Egerben köszönhetem Önöket, a százhusz éves Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület és az Omya Hungária Kft valamennyi dolgozója nevében. Meggyőződésem, hogy ennek a Bányásznapi, itt heves megyében, Egerben üzenetértéke van. Az egész magyar bányászat és az egész magyar társadalom számára. Heves megye, ahogy az országunk is, ásványkincsekben közepesen ellátott. Megtalálható a megyében a fosszilis energiaforrás, a lignit, a barnaköszén, kőolaj, földgáz, de komoly hagyományai vannak a ércbányászatnak is. Jelen ma még nincs, de ismerve a recski ércelőfordulás nagyságát, a rézérc világgiazi árának alakulá-

sát, reményt adhat mindnyájunknak, hogy komoly jövője lehet megyénkben az ércbányászatnak, ismét. Gazdag a megye kőben, kavicsban és homoklelőhelyekben is. Ahogy Heves megyére, úgy az egész országra jellemző, hogy meglévő értékeinkre, így ásványvagyunkra sem figyelünk kellőképpen oda. Az ország, a társadalom és az egyén boldogulását segíti, ha kihasználjuk a rendelkezésünkre álló természeti erőforrásainkat. A természeti erőforrásokhoz való hozzájutás legősimb módja a bányászat. Nem kell a bányászatot szitokszóként használni, hiszen a ma alkalmazott bányászati technológiák zöme már képes a környezetvédelmi, környezetgazdálkodási kihívásoknak megfelelni. Meggyőződéssel vallom, hogy a technológia mellett legalább olyan fontos emberi tényezőkből, mentalitásból is jelentős fordulat tapasztalható szakmánkban, az elmúlt években. Újra kell gondolnunk, hogy milyen lehetőségeink vannak ezen a területen. Meg kell vizsgálni, hogy van-e lehetőségünk a bányászat helyzetbehozásával, gazdasági ala-

pon való működtetésével, segíteni az ország céljainak az elérését. Csatlakozni kell az kormány által meghirdetett energiafüggetlenség-csökkentési programhoz, az energiaellátás biztonságosabbá tételéhez, az új munkahelyek számának növeléséhez, s ezen keresztül a társadalmi jólét növeléséhez. Hogy tudunk ebben a kormány segítségére lenni? Csak úgy, ha kifejezetten szakmai alapon végzett elemzéseinkkel, a szakma által reálisnak megvalósíthatónak tartott lehetőségek bemutatásával könnyítjük a döntéshozók helyzetét.

Az elmúlt időszak bányászatot érintő eseményeit figyelembe, az egész szakma örömmel állapította meg, hogy végre a legmagasabb politikai szintjén is pozitív irányban változott a bányászat megítélése. Nincs okunk még ujjongani, nem történt még kifejezetten érdemi lépés a bányászat irányába, de az is nagyon fontos, hogy legalább felkellettük a politika, a politikusok figyelmét. Végre megmozdult a több mint huszonöt éve álló víz. Érdeklődés van ismét szakmánk irányába. Ez az érdeklődés még nagyobb felelősséget, még több munkát jelent számunkra. Most talán ismét esélyt kaphat a bányászat, s ezzel az eséllyel élni kell. Ezzel az eséllyel való élés a jövő generációja iránt érzett felelősségünk is. Teremtjük meg újra a magyar mélyművelésű bányászatot, ezzel is munkahelyek százait megteremtve, az elsősorban nem túl képzett munkaerő számára. Növeljük a költségvetés bevételi oldalát, a sikeresen működő bányavállalkozások adó-, járulékbefizetéseivel. A végére hagyjam, de számunkra, bányászok számára nagyon fontos, hogy őrizzük meg több évszázados szakmakultúránkat.

Mit várunk el mi a kormánytól?

Kiszámítható, hosszú távra jól tervezhető gazdasági környezetet, és hogy elvárható lenne, hogy a nagyon sokfajta, sokszínű magyar érdek-kavalkádban, az egész nemzet részére fontos a társadalmi jólétet, az emberek többségének életminőségét javítókat kerüljenek helyzetbe, ezek kapjanak prioritást. Várjuk, hogy a befektetői környezet stabil, kedvezőbbé tételével segítse a bányászat talpra állításához szükséges tőke bejöttelét, és várjuk, hogy az állam is vállalon szerepet a bányászatban.

Teljen a mai ünnepünk úgy el, hogy méltán reménykedhetünk egy kitartó, következetes munkával előkészített és a politika oldaláról megtámogatott, a bányászat felemelkedését szolgáló elképzelés megvalósíthatóságával.

Palásthy György, a Magyar Bányászati Szövetség elnöke

Engedjék meg, hogy a Magyar Bányászati Szövetség nevében, újdonsült elnökként köszöntsem Önöket a 62. Bányásznapi alkalmából, ebben a gyönyörű történelmi városban. A selmeci hagyományainkból jól ismerjük és állandóan a fülünkbe cseng a „Tisztelet a bányász szaknak, jó szerencse, áldás lengje át” kezdetű bányásznóta, hiszen mi, bányászok büszkék vagyunk hivatásunkra, tisztában vagyunk a természet erejével, mivel napról-napra szembe kell néznünk azokkal a kockázatokkal, természeti erőkkel, amelyek a szakma kísérői. Ez a gondolatiság vitte mindig tovább, s abba a helyzetbe iparágunkat, hogy nélkülözhetetlen láncszemei vagyunk gazdaságunknak, azáltal, hogy kitermeljük azokat a nyersanyagokat, amelyek a többi iparág, a mezőgazdaság

és az élet más szektorainak velejárói. Úgy vélem ez a Bányásznapi legfontosabb üzenete.

A Magyar Bányászati Szövetség a jövőben is azt az utat kívánja járni, amit húsz évvel ezelőtt, mikor megalakult, kitűzött a zászlajára. A folyamatos szakmai érdekegyeztetés, a bányászat versenyképességének feltételeit javító intézkedésekben partnerség vállalása, a bányászat elfogadottságának növelése, a különböző akcióprogramok és a társadalom különböző rétegeivel és képviselőivel való együttműködés révén. Nagyon fontos, hogy minél több bányászattal foglalkozó cég csatlakozzon ehhez a szövetséghez, ezáltal egyesítve energiáinkat.

Nem régen szerencsém volt egy olyan nemzetközi fórumon részt venni, ahol az

iparág globális, és regionális kérdéseit taglalták. Ennek a rendezvénynek az üzenetét röviden így tudom összefoglalni: együttműködés, a beruházások szorgalmazása és az innováció. Együtt kell működnünk, ahogy ezt tettük száz, kétszáz évvel ezelőtt is, vállalati szinten a szabályozó és állami szervekkel, és természetesen a társadalom széles képviselőivel. Jövünk, hosszú távon, csak akkor biztosított, ha azonosítani tudunk profitábilis bányászati projekteket, s ezekbe megfelelő tőkét tudunk invesztálni, ezáltal biztosítva, hosszabb távon, szakmánk tovább élését. És természetesen az innováció. A gazdálkodó ember, a technológiák és az üzleti megoldások kombinációja.

Úgy érzem, mindez nagyon fontos, hogy a bányászat ez által kineveli azt az utánpótlást, amelyben némi szakadások érezhetők az elmúlt évtizedekben, de szerencsére még léteznek azok a tudásközpontok, azok a szakmai műhelyek, ahol ez megtörténhet. Mindezt idehaza, de nemzetközi szereplőkkel együtt kell, megtegyük. Jól ismerjük a régi bányászdiákok himnuszából azt a pár sort, amit záróként szeretnék mondani: „A bányász hazája tág, ameddig ér a nagyvilág. Ahol a szikla ércet ad, ahol az emberek között, szerencse fel, fogadja őt.”

Köszönöm megtisztelő figyelmüket! Jó szerencsét!

Kitüntetettjeink

**Bányásznapi országos központi ünnepsége
2012. augusztus 30.**

„Kiváló Bányász” kitüntetésben részesült:

Anga Sándor a Vértesi Erőmű Zrt. Márkushegyi Bányauzem frontfejtési vájára, **Babér Csaba** a Vértesi Erőmű Zrt. Márkushegyi Bányauzem főaknász diszpécser, **Balogh József**, a MAL Zrt. Bauxitbányászati Divízió Halimba Bányauzem szakvezető vájára, **Benkő Ferenc** a MOL KTD EÁKT MMT Algyői gáztechnológiai termelőmestere, **Berta József** a MECSEKÉRC Zrt. üzemvezetője, **Bíró Sándor** a KÓKA Kft. lakatos gépkezelője, **Boda János** az Észak-dunántúli Vízmű Zrt. Víztermelő Bányauzem gépész művezetője, **Bogdán János** az E.ON Földgáz Storage Zrt. termelőmestere, **Bombitz János** a Szuha 2000 Kft. főmérnöke, **Csicsák József** a MECSEKÉRC Zrt. projektigazgatója, **Csillag László** a MAL Zrt. Bauxitbányászati Divízió Halimba Bányauzem földalatti vájára, **Dobai György** a Vértesi Erőmű Zrt. Márkushegyi Bányauzem vájára, **Dornyai Tamás** a Vértesi Erőmű Zrt. Márkushegyi Bányauzem szakvezető főaknásza, **Gyurkó László** a Mátrai Erőmű Zrt. Visonta Bánya, mozgó üzemeltetője, **Horváth Tibor** a Vértesi Erőmű Zrt. Márkushegyi Bányauzem szakvezető vájára, **Kakuk Pál** az OMYA Hungária Kft. gépjármű villamossági műszerésze, **Katona Gábor** a Mátrai Erőmű Zrt. Visonta Bánya kotrómestere, **Kis István** a MOL KTD EÁKT MMT Algyői Termelés termelőmestere, **Kovács Elek** a Lasselsberger Hungária Kft. Pusztamiskei kavicsbánya bányagépkezelője, **Pállai László** a Mátrai Erőmű Zrt. Visontai Gépészeti karbantartó vezető szakmunkása, **Papp Imre** a Mátrai Erőmű Zrt. Bükkábrányi Bánya kotrómestere, **Piltz Zoltán** a MOL KTD EÁKT Kelet-magyarországi Termelés termelőmestere, **Sánta József** a Rotary Fűrési Zrt. főfűrőmestere, **Simon István** a Mátrai Erőmű Zrt. Visonta Bánya részlegvezetője, **Smelkó Gyula** az E.ON Földgáz Storage Zrt. termelőmestere, **Sőregi Zsolt** a Mátrai Erőmű Zrt. technológusa (OMBKE javaslat), **Szűcs Imre** a Duna-Dráva Cement Kft. Sejcei bányauzem rakodógép kezelője, **Tímár Lajos** a MECSEK-ÖKO Zrt. műszerésze, **Vaskó József** a Magyar Horizont Energia Kft. közvetlen terepi termelési mérnök felügyelője, **Zsiga Ferenc** a GEOINFORM Kft. terepi művezetője.

Miniszeri Elismerés kitüntetésben részesült:

Gyulai Péter az OMYA Hungária Kft. bányauzem vezetője, **Huszár László** a KÓ-KA Kft. cégvezetője, **Kormos Károly** az MBFH Pécsi Bányakapitányság főosztályvezető helyettese, **Mata Tibor** a Mátrai Erőmű Zrt. Bükkábrányi Bánya bányagazgatója, **Szeifert Konrád** az MBFH Szolnoki Bányakapitányság főosztályvezető helyettese.

„Bányász Szolgálati Oklevél” kitüntetésben részesült:

55 ÉVES SZOLGÁLATÉRT **Dr. Horn János** a BDSZ elnöke főtanácsadója. 45 ÉVES SZOLGÁLATÉRT **Dr. Gagyai Pálffy András** az OMBKE igazgatója. 40 ÉVES SZOLGÁLATÉRT **Dr. Ormos**

Tamás a Miskolci Egyetem docense, **Dr. Tihanyi László** a Miskolci Egyetem dékánja. 35 ÉVES SZOLGÁLATÉRT **Berta Zsolt** a MECSEK-ÖKO Zrt. vezérigazgatója, **Jávor Géza** a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal bányafelügyeleti főmérnöke, **Kövesdi Alajos** a Kvarchomok Kft. termelésirányítója, **Miklós Gyula** a Rotary Fűrési Zrt. bér-és társadalombiztosítási előadója, **OsztróLuczki Pál** az OMYA Hungária Kft. diszpécser, **Tácsik Julianna** a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal bányafelügyeleti szakreferense. 30 ÉVES SZOLGÁLATÉRT **Menyhei László** a MECSEKÉRC Zrt. értelmező geofizikusa, **Nagy Károly** az Úveg-Ásvány Kft. szakvezetője, **Papp Tibor** a Perlit '92 Kft. rakodógép kezelője, **Prazsák Antal** az Észak-dunántúli Vízmű Zrt. szakvezető aknásza. 25 ÉVES SZOLGÁLATÉRT **Matók Gyula** a Lasselsberger Hungária Kft. bányagép kezelője, **Papp József** a MAL Zrt. Bauxitbányászati Divízió földalatti raktárkezelője, **Somlai Ottó** a Geofizikai Szolgáltató Kft. műszerkabin műveletirányítója. 20 ÉVES SZOLGÁLATÉRT **Burik Zoltán** a COLAS Északkó Kft. bányászati gépkezelője.

„Bányamentő Szolgálati Oklevél” kitüntetésben részesült:

30 ÉVES SZOLGÁLATÉRT **Lakos József** a Rotary Fűrési Zrt. szerszámszolgálati üzemvezetője. 10 ÉVES SZOLGÁLATÉRT **Mátyás Péter** a MAL Zrt. Bauxitbányászati Divízió földalatti főaknásza, **Molnár István** a Vértesi Erőmű Zrt. vájár-bányamentője, **Szűcs János** a Vértesi Erőmű Zrt. vájár-bányamentője.

A Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete Elnöksége a településen élő aktiv- és nyugdíjas bányászközösségek támogatásáért, a bányász emlékek és hagyományok ápolásáért a helyi vezeték javaslatára **BDSZ emléklapot és ezüst bányászgyűrűt** adományozott **Becsó Zsolt** országgyűlési képviselő úrnak a Nógrád Megyei Önkormányzat Közgyűlés elnökének, **Berta István** úrnak Szűcsi község polgármesterének, **Pénzes Gábor** úrnak, Pilisszentiván község polgármesterének, **Bulcsú Elemér** úrnak Ape község polgármesterének.

A Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete Elnöksége a bányász kulturális örökség és hagyományörzés terén végzett kiemelkedő munkásságának elismeréseként **Művészeti Nívódíjat** adományozott az 1929-ben alakult **Tokodaltárói Bányász Vegyeskórus** és a kórus vezetője **Világi Ildikó** részére, a **Szendrói Népdalkör** és a népdalkör vezetője **Kisidáné Griger Ildikó** részére, **Blaskó Sándornak** a Padragi Bányász Hagyományörző Kör elnöke részére, **Horváth Károlynak** a Bódéért Hagyományörző Egyesület elnöke részére.

A Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete Elnöksége a munkavállalók érdekében végzett kiemelkedő tevékenysége elismeréséül **BDSZ ezüst emlékérmét** adományozott **Helmecci Józsefnek** a Vértesi Erőmű Zrt. beszerzési részlegvezetőjének.

Bányászünnep Dorogon

A dorogi József Attila Művelődési Házban tartotta, hagyományos, bányásznap ünnepségét a Bányász Szakszervezeti Szövetség. Rabi Ferenc, a BDSZ elnöke köszöntötte a résztvevőket, tájékoztatva a megjelenteket a hazai bányáipar helyzetéről, a bányász érdekvédelem eredményeiről és jövőbeli feladatairól. Ezt követően Wágner Ferenc, a BSZSZ elnöke szólt a helyi érdekképviselő munkájáról, az elért eredményekről, a jövőbeli tervekről, majd elis-

merések átadására, az 50-60-65 éves szakszervezeti tagság elismerésére és segélyek kiosztására került sor (Mintegy huszonkét arra rászoruló részesült anyagi segítségben).

Az ünnepség második részében bemutatták Ladányi András Tóni a bányászvezető című, Schalkhammer Antaltól, a BDSZ tíz éve elhunyt elnökéről szóló könyvét. (A könyvről bővebben lapunk más helyén olvashatnak! – a szerk.)

-h-

Megemlékezés Komlón

A Komlói Bányász Nyugdíjas Szakszervezet tagjainak, bányászoknak és civileknek elvárása valósult meg szeptember 2-án. Az utolsó komlói bánya (Zobák-akna) bezárását követően a hagyományos bányásznapot a Komlói Napok rendezvénysorozat váltotta fel. Ebben helyet kapott a bányászatra emlékezés, a bányász hősökre emlékező tiszteletadás és koszorúzás, valamint a tradicionális tűzijáték, de a Komlói Napok további rendezvényei egyéb elvárásokat közvetítenek. A bányásztársadalom a szükséges változásokat tudomásul vette, de a rendezvénysorozat egy napját, hagyományosan szeptember első vasárnapját bányásznapnak akartuk. Ennek igényével, bányásznap programról egyeztettünk a polgármesterrel, az önkormányzattal, szölitottunk meg civil szervezeteket együttműködésre.

Komlói Napok és Bányásznap 2012

A komlói köszénbányászat jelentős eseményeinek megidézése, tanulók szerepeltetése, civilek részvétele ünnepünkön, a bányász szakmakultúra fennmaradását, a bányász társadalom megismerését szolgálta, egyben megmutatta közösségünk még ma is alkotni tudó képességét.

Bányásznap műsorunk a Bányász Emlékekért Egyesület emléktábla avatásával vette kezdetét. Az Aknamélyítő Tagozat, a Bányászati Aknamélyítő Vállalat hajdani - sok évtizeden át szolgáló Kakas-telepi - központjában helyezték el emléktáblát. Közreműködők a Szederkényi Ádám Hagyományörző Fúvószenekar és a pécsi Budai-városkapu Általános Iskola bányamánói voltak.

A kétszáz éves komlói köszénbányászatot köszöntő bányásznap ünnepségre a Községek Házában került sor. Ünnepi köszöntőt Kovács Árpád, Komló Bányászati Aknamélyítő Vezetőkönyvelője mondott. A Kodály Zoltán Általános Iskola kórusának műtat, jelent idéző műsora méltó elismerése volt a várost teremtő komlói szénbánya-

szatnak. Kossuth Bányauzem néhai aknaudvarán, a „Jó szerencsét emléktúra” útvonalán kialakított szabadiós parkban a Szederkényi Ádám Hagyományörző Fúvószenekar hangjai várták az érkezőket. Kossuth I. szállító akna (Új akna) létesítése kezdetének 100. évfordulójára, a hajdani helyén állított emlékkő szentelés és avatás, a komlói szénbányászat 72 évig üzemelő és a bányauzemek között a legtöbb termelvényt kiszállító aknáját köszöntötte.

A felcsendülő Bányász Himnusz és az emlékkőnél díszőrséget álló bányamánók tagjának szavalata nyitotta a programot. A katolikus és református egyház emlékkő szentelését, Jager László és Grünwald Mátyás bányamérnökök emlékkő avató gondolatai követték, gondolataik szakmánk mindig nehéz, de sok sikert tartalmazó eseményeiről szölitak. A bányásznap programunkat a Magyar Himnusz zárta a Szederkényi Ádám Hagyományörző Fúvószenekar közreműködésével. A búcsúzás köszönő szavai: Viszontlátásra a „Komlói Napok és Bányásznap 2013” rendezvényén. Jó szerencsét!

Bányászünnep és mindennapi munka Nógrádban

Rákos József a hagyományörzésről és a szolidaritásról

Több mint hatvan éve annak, hogy megtartjuk a bányásznapokat és maholnap húsz esztendeje annak is, hogy az egykor országosan „jegyzett” nógrádi szénmedencében bezárták a bányákat, megszűnt a bányászokodás. De ma is élnek azok a szép és gazdag hagyományok, mint a bányásznap, vagy a decemberi Borbála ünnep, amelyeket az egykori bányászok őriznek, évről évre megtartanak. Rákos József, a Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete Nógrád Megyei Bizottságának elnöke a szakszervezeti munkáról, a hagyományörzésről, a bányász szolidaritásról beszélt az idei bányászünnep kapcsán.

Tapasztalatok, tanulságok

- *Eppen csak túl vagyunk a bányásznap ünnepségeken Nógrádban, amelynek tapasztalatait, tanulságait most is érdemes megvonn.*

- Mindenképpen, hiszen okulhatunk belőlük. Jónak tartom, hogy a bányász lakta településeken évről évre megtartják a bányász ünnepet és sok helyen együtt készülnek a bányásznapra az alapszervezetekkel az önkormányzatok és a civil szervezetek is. Ez pedig a helyi társadalom tiszteletét, megbecsülését mutatja, amelyet a hétköznapi, a kölcsönös előnyökön nyugvó együttműködés alapoz meg. Szép hagyományunk az is, hogy minden évben másutt, az idén Mátraterenyén egyik településén, Homokterenyén tartottuk a megyei bányásznap megemlékezést szeptember másodikán. Virággal, koszorúkkal adóztunk a bányabalesetben elhunyt társak emlékművénel, ahol Gece László polgármester emlékezett a bányászokra, akik naponta leszálltak a föld mélyére, hogy felhozzák a szenet, s voltak, akik már többé nem jöttek fel

onnan. Dr. Horn János, a Bánya -, Energia - és Ipari Dolgozók Szakszervezete elnöki főtanácsadója volt az ünnepi szónokunk, aki a bányászmultról, a jelenről és a jövőbeni lehetőségekről szólt. Becsó Zsolt, a Nógrád Megyei Önkormányzat Közgyűlésének elnöke, országgyűlési képviselő pedig személyes élményeket idézett a bányászemberek hősiességéről, szolidaritásáról és tiszteletéről.

Hagyománnyá nemesedett az is, hogy a bányászünnepen megköszönjük azok munkáját, akik sokat tettek és tesznek ma is a bányász közösségért. A Bánya-, Energia- és Ipari Szakszervezet Elnöksége ezüst gyűrűt adományozott Becsó Zsoltnak a megyei közgyűlés elnökének és Gyüre Jánosnak, a karancssági alapszervezet elnökének. A múlt évben Gece László részesült ebben a megtiszteltetésben. Bányász emlékkorsót és emléklapot szűzhetek kaptak a megyei ünnepségen és az alapszervezetekben azok, akik 50 - 60 - 65 éven át hűségesek voltak a szakszervezethez. Törekvűnk az is, hogy ünnepünket megosszuk barátainkkal, a baráti közösségekkel. A 62. Bányásznapra meghívtuk a füleki nyugdíjas szervezet képviselőit és a prievizdai bányászokat, akikkel hosszú ideje jó kapcsolatot ápolunk.

Ünnepek és hétköznapi

- *Milyen volt a bányásznap az alapszervezetekben?*

- Különbözökeppen ugyan, de az alapszervezetekben is megemlékeztek a bányásznapról, Vizsláson barbár kezek megrongálták a 23 balesetben elhalt bányász emlékművét. A BDSZ elnöksége és az önkormányzat segítségével az emlékmű visszanyerte eredeti állapotát és a 23 mécses lángja az elhunyt társa-

kért lobogott a megemlékezésen. Bányaterenyén kiállítást nyitottak Bányász múltunk és jelenünk címmel összegyűjtött dokumentumokból, fotókból, régi bányászati eszközökből. Nádújfaluban emlékfutást szerveztek, végigjárták azokat az útvonalakat, amelyen annakidején a bányászok is elgyalogoltak munkahelyükre. A salgótarjáni alapszervezet tagjai is „bányajárást” tartottak, koszorút helyeztek el a régi, bezárt bányák mai emlékhelyein. Kisterenyén és Mizserfán emléktábla avatásra került sor.

- *Az ünnepek kicsit szebbnek mutatnak mindent, de gyorsan elműlnak. Jönnék a hétköznapiak, amelyeken az idős emberek jelentős része mindennapi gondokkal küzd és a szakszervezettől vár segítséget. Megkapják ezt?*

- A megyei bizottság, de az alapszervezetek is igyekeznek segíteni, megteszik azt amire a lehetőségük van. Az alapszervezetek javaslatai alapján több mint negyven nehezen élő nyugdíjasnak intéztünk az idén nyugdíjemelést, méltányossági alapon. A bányász szolidaritás most is él. A megyei nyugdíjas alapítványt annakidején a bányászok hozták létre és ők tartják fenn adományaikkal. Az idén közel hatszázezer forintot gyűjtöttünk össze, amelyet a nehéz körűlmények között élő társak segélyezésére fordítottunk. Támogatja a rászorulókat az országos Bányászati Segélyalap Bizottság is. A bányásznap alkalmából háromszáznegyvenezer forinttal, amelyből harminc nyugdíjasunk kapott tíz- tizenöt ezer forint segélyt személyenként. De segítség az is, hogy évről - évre gyógyulunk, pihe-nűnk a sikondai szanatóriumban kedvezményes áron. Az alapszervezetek nyáridőben meleg vizes fürdőkbe szerveznek kirándulásokat. Az Ormos Szén Kft kedvezményes áron szállít szenet az igénylőknek. Tavaly és az idén a kedvezményes akció értéke kétféle háromszázezer forint volt. Az alapszervezetek emellett őszi - téli bevásárlási akciókat szerveznek burgonyából, zöldségből.

Tennivalók sora

- *A bányásznapra nincs vége az évnek. Milyen feladatok várnak még megoldásra?*

- Való igaz van még tennivalónk bőven. Célunk az, hogy szinten tartsuk a taglétszámot. Az alapszervezeteket arra ösztönözzük, hogy a nehéz körűlmények ellenére sem mondjanak le az új tagok szervezéséről. Fogadják be azokat, akik azonosulnak a szakszervezet eszméiségeivel, programjával és készek dolgozni megvalósításáért. Erősítjük a tagdíjfizetési morált, s a terveknek megfelelően tartjuk rendezvényeinket. Az 1946-os szénbányászati nem feledkeztünk el februárban. Most novemberben emlékezünk a karancslejtősi bányászok 1944-es ellenállására és a bányászok védőszentjéről Borbáláról is megemlékezünk december elején. Azt követően pedig készülhetünk munkánk összegezésére, az évvértékelő elnökségi ülésre, az alapszervezeti taggyűlésekre.

Gondozzuk, erősítjük kapcsolatainkat a borsodi bányászokkal, a bükkábrányi bányász közösséggel, az önkormányzatokkal és a megyei civil szervezetekkel. Jó a kapcsolatunk a Nyugdíjasok Nógrád Megyei Képviselőtével, alelnökünk tagja a képviselő elnökségének, s ott vagyunk a Salgótarjáni Civil Kerekasztalban is. Azt gondolom, hogy megkeresve, erősítve az együttműködés közös pontjait, munkánk eredményesebb lesz, többre juthatunk.

- vg -

Reggel, bensőséges megemlékezéssel kezdődött Rákóczi-telepen a Szent Borbála téren a várpalotai Bányásznap.

11 órakor a Thuri vár adott helyet a központi ünnepségnek, ahol a zsűfólaság megtelt teremben dr. Buzási István a Bányászahagyományok Ápolásáért Egyesület elnöke nyitotta meg a rendezvényt. Hámori István Péternek, a Bányamunkás fűszerkesztőjének ünnepi beszéde után köszöntötték az 50-60-65 éves szakszervezeti tagsággal rendelkezőket, akik Hargittai Lászlótól a Várpalotai Bányász Nyugdíjas Szakszervezet elnökétől és Hámori István Pétertől vették át az oklevelet és a díszkorsót.

A szakma ünnepén, Tatabányán

Három napon át zajló, a bányász hagyományokat hűen ápoló Bányásznap rendezvénysorozatát tartottak Tatabányán. A városnak szinte nem is volt olyan része, ahol ne lett volna valamilyen esemény a péntek reggel kezdődő és vasárnap estig tartó ünnepség folyamán. Az egykor a szén fővárosának is nevezett megyeszékhelyen számtalan emlékhely idézi fel a bányászok életét, a város ezzel tiszteleg azok előtt a bányászok előtt, akik a hajdan virágzó iparág dolgozóiként nagyra tették a települést.

A BDSZ Tatabányai Szövetsége, ahogy azt Vasas Mihály, a Szövetség elnöke elmondta, sokat munkálkodott azon, hogy megmaradjanak a bányászok közösségi színterei, hogy ez az általuk olyan fontos

és szeretett ősi szakmakultúra, ne merüljön feledésbe.

E hely kevés arra, hogy minden helyszínt felsoroljunk, ezért a teljesség igénye nélkül tallózunk a bányásznap programban. Jászai Mari Színház, Népház, Május 1 park, Grosics Gyula Stadion, Jubileumi Park, az egykori Tröszt épülete előtti bányász emlékmű és még számtalan hely.

Volt koszorúzás, kultúrműsor, csillatoló verseny, s itt megint hosszú felsorolásnak kellene következnie, hogy érzékeltessük a program gazdagságát.

Tatabányán - nem kis mértékben köszönhetően a BDSZ helyi szervezeteinek és bányásznyugdíjasainak - méltó módon ünnepelték meg a 62. Bányásznapot.

- h -

A fővárosi nyugdíjas alapszervezetek és az országos központ alapszervezete a budapesti székházban tartotta Bányásznap megemlékezését. Rabi Ferenc BDSZ elnök ünnepi beszédét követően elismerések és az 50, 60, 65 éves szakszervezeti tagságért járó emlékkorsók és oklevelek átadására

került sor. Az ünnepséget baráti beszélgetés követte.

A fotó előterében (balról jobbra) Kriston Vizi József a központi apparátus egykori munkatársa, valamint Orosz József és Lajer László a BDSZ korábbi titkárai láthatók.

Ismét volt Bányásznap Mór

Bányásznapon a bányász emlékhelyeknél koszorúzni szokás. Ilyenkor néma főhajással nem csak az első mártírokat, hanem a veszélyes munka során tragikusan elhunyt társainkra is emlékezünk. A bányásznap megemlékezései, ünnepségek Mór városában több mint húsz éve elmaradtak. A móri - pusztavámi bányász nyugdíjas szakszervezet vezetősége célul tűzte ki, a 62. bányásznap Mór városában történő megünnepelését, hogy ebből újra hagyományt teremtsen.

A szervezésben nagy segítséget kaptunk Törő Gábertől a térség országgyűlési képviselőjétől, valamint Mór város vezetőitől, különösen Fenyves Péter polgármestertől, akiknek nagy szerepük és segítségük volt a 2011-ben elkészült bányász emlékmű létrehozásában.

Az újra szervezett bányásznap 2012. szeptember elsején, a Lamberg kastély parkjában került megrendezésre, ahol köszöntöttük 50-60-65 éves jubiláló tagjainkat, és színes kultúrműsorok mellett megvendégeltük a szakszervezeti tagokat. A móri - pusztavámi nyugdíjas szakszervezetnek több mint négyszáz tagja van. A műsorok a városi tv-ben és az interneten a www.mor.hu vagy www.morvtv.hu címen megtekinthetők.

És végül ne maradjon ki, hogy kik tettek sokat azért, hogy az ünnepség sikeres legyen. Lisztmayer János az oroszlányi bányász szakszervezet elnöke, Grell Károly a nyugdíjas szakszervezet vezetője, Varga Pál, Kaiser Tiborné – Erzsike, Sánta Istvánné – Éva, Kovács József, Kaiser

Zoltán, Marácz Ferenc, Mihalik Attila, Halmosi Lajos, Dörner János, Ferencz Imre és a feleségeik.

Köszönet önfeláldozó munkájukért! Jó szerencsét!

Ruff László
nyugdíjas bányamester

Bányász múlt és jelen Bányászterenyén.

Bányász múltunk és jelenünk címmel kiállítást nyitottak Bányászterenyén a 62. Bányásznap alkalmából. A rendező szervek arra vállalkoztak, hogy a korabeli fotókkal, dokumentumokkal és a bányamunka eszközével felvillantsák a bányászat embert és várost formáló sikereit és nehézségeit, mondta köszön-

tőjében Ravasz Kálmán, a Fekete Gyémánt Egyesület elnöke. A kiállítás kerek évfordulóhoz is kötődik. Hatvan éve annak, hogy Nagybatányban átadták a bányaváros első lakásait. Ugyancsak hatvan éve, hogy megnyitották az első tanévet a település bányász szakmunkásképző intézetében.

Szobrok és alkotójuk, Csáki Pál

Huszonöt éves születésnapját ünnepli a Bányász Nyugdíjas Nőklub és már húsz éve annak is, hogy bezárták a tirisési, a szorospataki, a kányási és a ménkesi bányákat.

A kiállítást Kövesi Tibor okleveles bányamérnök nyitotta meg. Többek között elmondta, a bányák megszűntek, de a bányász hagyományok élnek Bányászterenyén. Majd arról szólt, hogy Nagybatányt, a várost a szénbányászat hozta létre. A jelen pedig a bezárt bányák és ez a kiállítás. Képei, dokumentumai bemutatják az 1945 előtti és az államosítást követő évek bányatechnológiáját, a bányák bezárását, a bányáépületek hasznosítását, új üzemek telepítését. Mint ahogy a fotókat, dokumentumokat nézve a látogatók érezhetik a várossá és a városalakóvá válás folyamatát is.

A polgármesteri hivatal aulájában megtekinthető kiállítást, amely szeptember közepéig tart nyitva Bányászterenyén Önkormányzata, a Városi Közművelődési Központ és Könyvtár, a bányászszakszervezet nagybatányi és kisterenyei alapszervezete a Bányász Nyugdíjas Nőklub és a Fekete Gyémánt Egyesület szervezte.

V.G.

Könyvbemutató Dorogon

A dorogi Bányász Szakszervezeti Szövetség bányásznap ünnepségének részeként került sor Ladányi András új könyvének bemutatására.

A TÖNI a bányász-vezető című, 316 oldalas könyv – mint alcíme jelzi: Schalkhammer Antal koszorú – egy olyan bányász-szakszervezeti elnök életútjára emlékezik, aki egyéniségével, szavainak és cselekedeteinek összhangjával páratlan szakma- és emberszeretetről tett tanúbizonyságot érdekképviseleti munkája során.

Wagner Ferenc, az emlékkötet kiadásában meghatározóan döntő szerepű Dorogi Szénmedence Kultúrájáért Alapítvány elnökeként – a bemutató helyszínén és a könyv előszavában, majd a vele folytatott beszélgetésben is – felidézte Schalkhammer Antal halálának tizedik évfordulóján a BDSZ egykori elnökének tekintélyes személyiségét, aki mérvadó szerepet töltött be a politikai közéletben ugyanúgy, mint a bányászszakma színterein. Schalkhammer Antal kimagasló képességeit a szakma szeretetének szolgálatába állította, hamar szót értett a bányászokkal, odafigyelt a gond-

jaikra, eltökélt szándékkal, különféle fórumokon kitaróan képviselte érdekeit országgyűlési képviselőként és a nemzetközi szakszervezeti mozgalomban egyaránt.

„Ő volt az egyetlen bányász-szakszervezeti vezető, akitől hivatali ideje alatt kellett végső búcsút vennünk. Munkáját mindig elkötelezettséggel, hittel, nem utolsó sorban a születése óta benne rejlő tehetséggel, másokért, a bányász társadalomért végezte. Schalkhammer Antal nagyformátumú bányász-vezető és politikus volt. Méltó bányász elődeihez. Rendkívüli helyzetben és rendkívüli körülmények között kellett a bányász-szakszervezetet összetartani, és ha kellett, harcra vinni” – írta többek között, a könyv bevezető soraiban Wagner Ferenc.

Ezt követően maga a szerző, Ladányi András beszélt új könyve létrejöttének szándékáról és a megvalósulás körülményeiről.

A színes és fekete-fehér fényképekkel rendkívül gazdagon illusztrált, elegáns nyomdai kivitelezésű könyv oldalain a gyászjelentést és a gyászszertartásról készült tudósítást a családtagokkal, bará-

tokkal, munkatársakkal készített interjúk követik. Mindazokkal, akik közvetlen kapcsolatban álltak Schalkhammer Antallal, és jól ismerve őt, annyira részletesen és őszintén elevezték fel a vele kapcsolatos emlékeiket, hogy ezekből a vallomásokból a személyes életútján túl az a környezet is megrajzolódik, amelyben élt, tanult, dolgozott, sportolt és politizált.

Testvére, özvegye, sógora, volt munkatársai, s mindazok, akik munkakapcsolatba vagy különféle szinten tárgyalási viszonyba kerültek vele, természetes szeretettel és megbecsüléssel nyilatkoztak róla a könyv írójának. „Mindenkire – nem csak rám – nagyon odafigyelt, a kézilabdázóktól kezdve a takarító néniig. Nem felejtette el a másik ember gondjait” – mondta közvetlen munkatársa Vörös Katalin. Ahhoz, hogy Schalkhammer Antal portréja pontos megvilágításba kerüljön, elegendő idézni pusztán a könyvből szereplő interjúk címei közül néhányat: Nem vart hálát senkitől; Szorgalmas munkágyerek volt; Szerettük, mint barátot és tiszteltük, mint vezetőt; A nagy integrátor; Tatabányai volt és maradt örökre; Legnagyobb erénye a „szőrtés”; Az érdekképviselet művésze; Született kapcsolatteremtő; Szolgálatnak tekintette a politikai mun-

kát. Ehhez a gondolatsohorhoz csatlakoznak a dr. Kapolyi László országgyűlési képviselő, egykori nehézipari miniszterhelyettes által említették: „A különböző politikai nézetek egységes tisztelete, ami a személyét övezte a végső búcsúnál. Ha ez az egész országban általános lenne, akkor a társadalom is jól érezné magát. Ezzel azt akarom alátámasztani, hogy integráló személyiség volt, olyan, aki a legkülönbözőbb véleményeket meghallgatva igazságosan tudott azokból válogatni. Gondos mérlegelés után olyan döntést hozott, ami végső soron az általa képviselt bányászoknak a javát szolgálta.” És valóban, ízig-vérig humánus tetteinek legendája gyökeres valóság. Segített a bányászokat személyes gondjaikban, közreműködött a hirtelen fellépő ágazati problémák legszerencsésebbnek minősíthető elrendezésében.

Jólesik tudni a bányász-vezető támogatói tevékenységéről, amit például Pálfi Antalné, a tatabányai Váci Mihály Általános Iskola igazgatója eleveztett fel. Az iskola névadójának bronz mellszobra (ifj. Szabó István alkotása) és az iskola fennállásának 25. évfordulója alkalmából az udvari játszótér fejlesztése csak egy-egy kiemelkedő momentuma nagyvonalú ajándékozó készségének. Művészeket is szívesen segített anyagiak-

kal, s nemcsak azért mert jövedelmi viszonyainál fogva megtehetette, hanem elsősorban azért, mert tisztában volt az oktatás és a művészetek jelentőségével az emberek életében-sorsában, és egyértelmű kérését érzett mindezek támogatására.

Schalkhammer Antal alapvetően derűs és bölcs létszemléletű ember volt. Életének szinte minden területe és vonatkozása szóba került a könyvben. Őszintén, természetes megbecsüléssel és szeretettel, ahogy a kegyelet kívánalmához illik. Bár Schalkhammer Antal végakarata szerint nem kívánta, hogy síremlék maradjon utána a földön, halálának tizedik évfordulója alkalmából mégis jelképes főhajítás ez a könyv, az utókor szünni nem akaró emlékeztetének dokumentuma. (A tatabányai Újtelepi temetőben áll az M. Nagy József által fából készített szobor: a Gyászoló Szent Borbála. Elébe járulnak mindazok, akik Schalkhammer Antaltól megemlékeznek.)

A könyv kiadását a Bányász Szakszervezeti Szövetség (Dorog), a Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete, és Takács Antal tatabányai vállalkozó támogatta; ízléses kivitelezését pedig a nyíregyházi IMI Print Nyomda végezte.

Zsirái László

Lezárult a svájci projekt

A Svájci Hozzájárulás Program támogatásával lebonyolított program, amelynek keretében a BDSZ a szociális párbeszéd területén pályázott az energiaipar jövőjének tervezhetőségét vizsgáló tanulmány elkészítésére a svájci VPE energiaipari érdekképviselői szervezettel együtt, a 2012. június 29-én megtartott konferenciával lezárult. Ennek a projektnek egy fontos állomása volt az a konferencia, amelyet az MSZOSZ konferenciatermében rendeztek 2012. március 8–9-én. Ezen a projekt-partnerek képviselői összefoglalták a pályázat megvalósítása során összegyűjtött információkat. Az eseményről a Bányamunkás hasábjain akkor be is számoltunk.

A záró konferencia feladata az volt, hogy a projektpartnerek a meghívott vendégekkel együtt megpróbálják levonni a jövőre vonatkozó tanulságokat, és összefoglalják a gazdasági és környezeti fenntarthatóság legfontosabb szempontjait egy ún. fenntarthatósági tanulmányban.

A konferencia első napján *Rabi Ferenc*, a BDSZ elnöke, a rendezvény házigazdája köszöntötte a résztvevőket és a meghívott vendégeket, valamint ismertette a konferencia programját.

A délelőtti program két előadással indult. Az első *dr. Bernd Frieg*, a svájci partnerszervezet elnöke tartotta „European Social Dialogue for the Electricity Sector” (Európai Ágazati Szociális Párbeszéd Bizottság a villamosenergia-iparban) címmel. Előadásában bemutatta a bizottság tevékenységét. Beszélt az EU „Energia Útiterve 2050” című programjában kitűzött célokról: az üvegház hatású gázok kibocsátásának 80-95 százalékos csökkentéséről az 1990-es szinthez képest, amely folyamat ugyanakkor nem csökkentheti az energia szektor versenyképességét és az ellátás biztonságát, és ami a szakszervezetek számára a legfontosabb: szem előtt tartja a változások szociális következményeit is. Ez utóbbi azt jelenti, hogy minden szinten bevonják a döntések előkészítésébe a szociális partnereket, és kialakítják azokat a mechanizmusokat, amelyek segítik a változások által érintett dolgozókat abban, hogy újra foglalkoztathatók legyenek.

Ismertette az energia ágazatban működő szociális partnerek „Útitervvél” kapcsolatos álláspontját, amelyet eljuttattak az Energia Főigazgatóságához a 2050-es útitervnek az EU Bizottság által elindított társadalmi vitájában. Ennek az álláspontnak a fő üzenete az, hogy az Útitervnek tartalmaznia kell egy szociális dimenziót, valamint magában kell foglalnia „az igazságos foglalkoztatási átmenet” elveit. Ezeket az elveket egy európai projekt keretében foglalmazták meg az európai szociális partnerek a következőképpen: „Az igazságos átmenet olyan átmenetnek (vagy irányváltásnak) kell tekinteni, amely egy olyan fenntarthatóbb és környezetbarátabb gazdaság felé mutat, amely kormányok, munkáltatók és szakszervezetek közötti szociális párbeszéden alapszik, olyan formában, amely elősegíti a gazdasági növekedést, valamint az alacsony szén-dioxid kibocsátás technológiák alkalmazását, miközben biztosítja a jóléti-mentes szociális átmenetet adaptációs és csillapító akciók, képzési és átképzési programok, valamint minőségi munkahelyek létrehozása által.”

Állásfoglalásukban az európai szociális partnerek kihangsúlyozták, hogy az 2050-es Útitervnek fokoznia kell a vállalati, nemzeti és európai szintű szociális párbeszéd jelentőségét, mint olyan mechanizmusát, amely képes felbecsülni a várható, és kezelni a jelenleg zajló változásokat. Az EU Villamosenergia-ipari ÁPB-ben működő szociális partnerek készek megvitatni az Energia Főigazgatósággal minden javaslatot, és hozzájárulni olyan energia útitervekhez, amelyek ambíciózusak, reálisak és tekintetbe veszik azokat a jelentős változásokat, amelyek várhatóak.

A második előadásban Rabi Ferenc, a magyar partnerszervezet vezetője mutat-

ta be a szociális párbeszéd európai és magyarországi helyzetét.

Előadásában Rabi Ferenc, aki a májusi egyesülésig az EMCEF Szociális Párbeszéd Bizottság elnöke volt, és akit az új szervezet, az IndustriAll hasonló szakpolitikai bizottságának vezetésére jelöltek, „Szociális párbeszéd Európában és Magyarországon” című előadásában az európai szociális párbeszédről elmondta, hogy Európa ma az a térség, amely a legjobban ötvözi a gazdasági erőt és az életképes szociális modellt, ugyanakkor a máshol előidézett változásokat nem tudja megakadályozni. Az európai szociális dialógus 27 éves, Jacques Delors elnök kezdeményezésére jött létre 1985-ben. Ennek alap gondolata az, hogy a szociális partnereknek hozzá kell járulniuk a szociális dialógus fejlesztéséhez az Európai Unióban. Az európai szociális modell alapja az egészséges gazdaság, a magas szintű társadalmi biztonság, az oktatás és a szociális párbeszéd. Az EK Alapszerződés elismeri intézményként a 138-139-es cikkében.

Az előadás a következő lépésként bemutatta a bányai ágazatot, amely az EU27-ek számos országában jelen van, így Németországban, Spanyolországban, Franciaországban, Olaszországban, Svédországban, Finnországban, Lengyelországban, Magyarországon, Szlovákiában, az Egyesült Királyságban és a 2001. január 1. óta ide tartozó Bulgáriában és Romániában. Az ágazatban dolgozók létszámát több mint 280 000-re növelték a belépő új tagországok. Az ágazat jellemzői, hogy a racionalizálás és kitermelés-csökkentés a legtöbb országban lényeges munkahelyvesztéshez vezetett, és Európa kénytelen elviselni azt az erős versengést, amit a magas színvonalon, olcsón termelő külföldi nagyvállalatok gerjesztenek. Az EU bányai ágazat kitermelt anyagok magas szintű minőségével próbál versenyképes maradni. 2000-ben a Bizottság kiadott egy közleményt, amelyben bemutatta az EU bányai ágazatnak fenntartható fejlesztését célzó stratégia fontos irányait, és megpróbálta összeegyeztetni a versenyképesség megtartására irányuló, alacsonyabb szennyezéssel járó, és a biztonságot szolgáló tevékenységeket. A Bizottság egyben kiemelte, hogy az egész ágazatban javítani kell a környezetvédelem hatékonyságát és a baleset megelőzést.

Az EU ÁPB eredményeiről szólva Rabi Ferenc elmondta, hogy az ágazati szociális párbeszéd bizottság első ülésén, 2002. június harmadikán, közös közleményben rögzítette az Európai Unióban alkalmazott új szénbányászati támogatási rendszer szociálpolitikai szempontjait (2011. január 1-jétől meg kellett újítani, mivel már csak a bezárás támogatható); 2002 novemberében a hulladékgazdálkodásról és kibocsátási kvótakereskedésről szóló európai Irányelv-tervezetre vonatkozó, két közös nyilatkozatot írt alá; 2003 áprilisában közös állásfoglalást adott ki a szakképzésről és arról, hogy fontos a kompetenciákat a tudás társadalmának új igényeihez kell igazítani. Elkezdődött a bányászok munkakörülményeiről szóló megállapodás tárgyalása, aminek eredményeképpen egy közös közlemény született, amelyben vállalják a szociális partnerek egy szigorúbb kötelezettsége-

ket rögzítő szöveg kimunkálását. Felszólalásokra került sor az Európai Bizottság képviselőinél: dömping ellenes intézkedéseket kértek a kálsó kitermelésre, illetve vitatták a SCHMOEL által javasolt nitrogén-monoxid (NO) expozíciós küszöbértéket. 2007-ben az IMA kezdeményezésére részt vettek egy „Ásványi tartalékok napja” megszervezésében.

Szólt azokról az aktuális témákról, amelyeket a bizottság napirendjére tűzött: klíma-energia csomag, közös nyilatkozat a CO² kibocsátási kvótakereskedelem rendszeréről, közös nyilatkozat a tagországok nyersanyagkészleteinek szerepéről az európai energiapolitikában, egészség- és munkavédelem a munkahelyeken, a baleseti statisztikák elemzése és összehasonlítása.

Európa és a nemzetállamok viszonyával kapcsolatosan az előadó kiemelte, hogy szükség van arra, hogy szoros kapcsolat legyen az európai és a nemzeti szintű szervezetek között, hiszen másfépp nem történhet meg megfelelő módon a mandátumok előkészítése, a megállapodások alkalmazása, a határidők betartása, és nem valósulhat meg a nemzetállami szociális partnerek együttműködése.

Az előadás végül bemutatta a szociális párbeszéd aktuális magyarországi helyzetét országos, ágazati és vállalati szinten.

A délelőtti második felében *Mario David*, a svájci partner, a VPE alelnöke tartott előadást „Energiepolitische und Beschäftigungspolitische Trends und seine Folgen” (energia- és foglalkoztatáspolitikai trendek és következmények), valamint *dr. Rácz József*, a BDSZ jogi szakértője „Törvényi változások Magyarországon a foglalkoztatás és a szociális párbeszéd területén” címmel.

Mario David előadásában összefog-

lalta a svájci parlamenti pártok szociális piacgazdasággal kapcsolatos politikai álláspontjait, ismertette a 14 sikeres svájci ágazatot, a munkáltatók elképzeléseit, valamint elemezte az energia piac liberalizálásának következményeit. Ezt követően ismertette a VPE és a munkáltatói szövetség álláspontját az energiatárlásra vonatkozóan. A két szervezet álláspontja a legtöbb kérdésben megegyezik: szerkezetváltásra szükség van, azt azonban a lehető legkevesebb áldozattal, átgondoltan kell végrehajtani.

Dr. Rácz József előadását a kormányprogram ismertetésével kezdte, amelynek fő gondolata, hogy „a cél olyan gazdaságpolitika bevezetése, amely elősegíti, hogy Magyarországon egy évtizeden belül egymillió új, adózó munkahely jöjjön létre.” Ennek szellemében állt össze a Széll Kálmán terv, amely az alapproblémát abban látja, hogy Magyarországon ma sokkal kevesebben – 3,8 millióan – dolgoznak, mint ahány munkaképes lakosa van az országnak. A közterhekhez is kevesebben tudnak így hozzájárulni, az államnak is szűkösebbek a lehetőségei arra, hogy kitörjön az adósságcspadából, hogy megállítsa az

eladósodást. Hitelt kell felvennie, hiszen a hiányzó munkahelyek miatt elmaradnak az adóbevételek, közben pedig a munka nélkül maradt ellátásáról is gondoskodni kell. Hitelt kell ugyanakkor felvennie a háztartásoknak is, hiszen munka nélkül tisztességesen nem lehet megélni, még úgy sem, hogy az állam megadja a minimálisan szükséges segítséget.

Erre a gondolatmenetre épül a Magyar Munka Terv, amelynek alapvető célja a foglalkoztatási és képzési területet érintően Széll Kálmán Tervben, valamint a Konvergencia Programban vázolt strukturális átalakítások végrehajtása és az ebből eredő költségvetési megtakarítások elérése. A Magyar Munka Terv akcióterve ennek megfelelően a foglalkoztatást segítő szabályozás területén megoldásként javasolja a Munka Törvénykönyve megújítását, valamint a munkáltatók foglalkoztatással kapcsolatos adminisztrációs terheinek csökkentését. Az érdekegyeztetés kereteinek átalakítása, az érdekegyeztetésben résztvevők körének bővítése területén a Munka Terv azt javasolja, hogy az érdekegyeztetés új keretei között a Kormány ne vállaljon meghatározó szerepet, az egyeztetések fő szereplői a munkáltatói és munkavállalói szervezetek legyenek, amelyeknek kölcsönösen elfogadható megoldásokra kell törekedniük. Ehhez radikális kultúraváltásra és konstruktív hozzáállásra van szükség a szociális partnerek részéről. Az érdekegyeztetés új kereteinek a kialakításakor figyelembe kell venni, hogy amikor az állam maga a munkáltató, akkor az alapvetően más helyzetet jelent, mint amikor a tripartit egyeztetési folyamat egyik szereplőjeként lép fel a Kormány. Az új rendszert úgy kell kialakítani, hogy ezek a szerepek világosan elkülönüljenek egymástól. A gazdasági és szociális pár-

dr. Kalmár István beszélt a világ, az EU és Magyarország energia- és nyersanyag-politikájáról, valamint annak kihatásairól.

Rövid helyzetértékelésében a World Coal Association adatai alapján összehasonlította a szén árát a többi fosszilis energiahordozóéval, áttekintette a villamos energia árakat, valamint a magyarországi lakossági fogyasztói árat, kitekintést adott a világ széntermelésére, amelynek keretében elmondta, hogy a Freibergi Műszaki Egyetem IEC Intézetének 2009-es adatai szerint a világ primerenergia felhasználása 2050-ig megkétszereződik és a szén szerepe évi 2%-os növekedés mellett 30%-os marad.

Összefoglalásként a következőket ajánlotta megfontolásra:

— merjünk gondolkodni saját rendelkezésre álló erőforrásaink használatában, és végezzünk összehasonlító számításokat ezek hatásaira,

— gondolkodásunkba beépíthetjük saját súlyunkat, lehetőségeinket, megfigyelhetjük mások cselekedeteit, és globálisan vállalhatjuk a felelősséget,

— a bányászat a területfejlesztésben központi szerepet tölthet be,

— a bányászati kultúrát, ami hatalmas érték, csak folyamatosan lehet művelni, ezért a ma még működő bányát egy újabb működés felé kell irányítani (Márkushely Máza-Váralja áttelepítés).

A második előadás, bár tartalmilag nem kapcsolódott közvetlenül a projekt tanulmányhoz, olyan kérdéssel foglalkozott, ami a „fenntarthatóság” szó halatán elsőként jut eszünkbe: a környezetvédelemmel.

Rabi Béla, aki környezetvédelmi szakember, „Környezet és bányászat, csak ellentét lehet? (Hogy kerül a csizma az asztalra)?” című előadásában emlékeztetett arra, hogy a környezetvédelemben általánosnak uralkodó szemlélet szerint a természetet meg kell óvni az embertől. Ugyanakkor az ember és az emberi társadalom ugyanúgy része a természetnek, mint az élő- és az élettelen világ többi része. Az igaz azonban, hogy emberiség ma az egyik legnagyobb környezeti ható tényező a bolygónkon. A világot nem tudjuk megóvni magunktól, csak harmóniában tudunk élni vele és benne.

Ezek után elemezte a szén, olaj és gáz, a megújuló energiaforrások, illetve az atomenergia alkalmazásának előnyeit és hátrányait. Az ökológiai lábnyomról szólva elmondta, hogy minden energiahordozónak van hatása a környezetre. Ezek teljes életciklus hatását, azaz ökológiai lábnyomát kell figyelembe venni. Nem dönthetünk kizárólagosan egyetlen energiahordozó mellett, a helyi adottságok messzemenő figyelembe vételével kell egy összetett energiarendszert kialakítani. Hi döntést csak akkor hozhatunk, ha minden tényezőt, a helyi szociális hatásokat is figyelembe vesszük.

Végül elárulta, hogyan kerül a csizma az asztalra: a környezetvédelemnek vannak szociális összefüggései, Európában a környezet kultúrtáj, minimális az eredeti ökoszisztéma, a kultúrtáj viszont nem tartható fenn az ott élő emberek közreműködése nélkül. Ahol tehát rossz döntéssel szociális katasztrófát idézünk elő, az rövid idő alatt környezeti katasztrófává alakul át.

Rabi Ferenc zárszavában kihangsúlyozta, hogy a projekt célja az volt, hogy jövőképet adjon az utolsó mélyművelésű bányában dolgozó bányászoknak. Emlékeztetett arra, hogy 1990 óta 1,5 millió munkahely tűnt el. A svájci kollégáknak megköszönte, hogy vállalták a partnerséget, hiszen nélkülük nem lehetett volna pályázni.

A konferencia bezárását követően a résztvevők egy csoportja a Svájci Körvetség fogadásán beszámolt a projekt eredményeiről.

S. K.

Nyugdíjas felkészítő Balatongyörökön

Helyzetértékelés és egység-erősítés jegyében tartotta Országos értekezletét a Nyugdíjas Választmány Balatongyörökön, hetvenöt titkár/elnök részvételével. A Választmány éves országos értekezleteinek programját a BDSZ vezetése és az Intéző Bizottság mindenkor az aktuális szakszervezeti és társadalompolitikai kérdésekre irányítva szervezi, a kitűzött feladatok megvalósítását célozva.

Pernecker László a választmány elnöke nyitotta meg az értekezletet, majd Simon Dezső előadása következett. Az MSZOSZ Nyugdíjas Szövetségének elnöke tájékoztatójában szólt a Szövetség idősügyi politikájáról, az elmúlt év eseményeiről, tennivalóinkról.

A Szövetség idősügyi politikáját ellehetlenítette a társadalmi egyeztetés, érdemi párbeszéd hiánya, az új Idősügyi Tanács működésképtelensége, melyben sajnos képviselőt sem kaptak. A törvényelőkészítő munkában nem vonták be őket, hiába kérték a kormánytól az érdekegyeztetés lehetőségét. Utólagosan értesültek a nyugdíjrendszeren belül történt visszamenőleges korhatár alatti nyugdíjasok státusának átrendeződéséről, melyek a rokkantsági nyugdíjakhoz az öregségi – szolgálati - nyugdíjakhoz kapcsolódtak (utazási kedvezmények, közgyógyellátások stb.).

Napjainkban is új kihívások várhatók egy új nyugdíjtörvényből fakadóan. Számos modell forog a köznyelven, melyek részleteiről semmit nem lehet tudni, csak annyit, hogy a nyugdíjak értékét meg kívánja őrizni a kormány, de a nyugdíjkiadás nem lehet több, mint a járulékbérvétel.

Az elmúlt évi visszamenőleges nyugdíjértékelés hosszas vitáján túl kihangsúlyozta, mint igényt, a régen megállapított értékét vesztett nyugdíjak további korrekciós nyugdíjemelését, továbbá a hozzátartozói ellátások nyugdíjbiztosítási elven történő hozzájutásának alaptörvényből fakadó jogait.

Szólt a FERPA Nemzetközi Szövetségről is ahol intenzíven foglalkoznak a tagországok nyugdíjrendszereivel, illetve azok hosszú távú átalakításának kérdéseivel.

Végezetül szólt a Szel Kálmán Terv 2.0 verzióról, amelynek számos intézkedése kedvezőtlenül fogja érinteni a nyugdíjasokat, idős korúakat (különböző új adó bevezetése, csekk, telefon, tömegközlekedés stb.).

Konzultációs kérdésekre válaszolva Simon Dezső, az érdemi egyeztetés szükségességét hangsúlyozta, a törvények és rendelkezések folyamatában. Ezek kikülönítését, elsődleges célként jelölte meg. Eredményt a közös összefogás hozhat, melyben kérte a jelenlevőket további, aktív részvételét, támogatását, egyben sikeres munkát kívánt a testületeknek, a jövőbeni feladataik végrehajtásához.

Rabi Ferenc, a BDSZ elnöke, előadása elkezdése előtt, kegyeleti főhajtásra kérte a jelen levőket, az időközben elhunyt, Matlák József, Róth József, Tancos Istvánra emlékezve. Tájékoztatóját megelőzően köszönetét fejezte ki a Választmánynak, mintegy 15000 fő nyugdíjas szakszervezeti tag és hozzátartozói körében végzett munkájáért. Gazdaságpolitikai tájékoztatója során sajnálattal szólt a kormány elhibázott kétéves gazdaságpolitikájáról. Nem nőtt a gazdaság, csökkent a munkalehetőség, a munkavállalók munkajövedelme. Ma sem rajzolódik ki egyértelműen az ország energetikai

struktúrája. A villamos energiatermelésen belül, a szénfélésegek aránya (mélyművelés, külszín, tiszta szén), továbbá a szénhidrogén (hazai készleteket nyitni lehetne), atomerőmű bővítése.

Szólt az elmúlt évben történt, a nyugdíjrendszeren belüli változásokról, kihangsúlyozva, abban minden érintett bányászjutatást. A bányászok szerzett jogosultságai, néhány kivétellel, megmaradtak, elnevezésében viszont változtak. A rokkantsági nyugdíjrendszer megszűnt. A jövőbeni nyugdíjtörvénykezés csak széleskörű társadalmi vitát követően fogadható, benne megőrizve a földalatti bányamunkához, a bányászathoz, a nehéz fizikai munkavégzéshez rendelt ellátási formákat, kedvezményeket.

Fontos eseményként hangsúlyozta a BDSZ centenáriumi évét (2013), amely programtervezetéknek kialakítása folyamatban van. A sikeres rendezvénysorozat a teljes szervezeti rendszerünk, területi szervezetek, minden bányász hagyományt őrző egység összehangolt munkájával biztosítható.

Végezetül felhívta a figyelmet a BDSZ szervezeteinek az egyesülési jogról, közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről, és támogatásáról szóló törvény alkalmazásáról, felmerült kérdések kezeléséről, s kérte az érintettek jelenléte kötelezettségének teljesítését.

Az országos értekezlet második napján, Demeter Józsefné, az időközben hozzá eljutott, felmerült kérdésekre válaszolva felhívta a figyelmet a szervezetek számlaviteli törvényből fakadó munkájára. Az egyszerűsített könyvvitelre, vonatkozó előírásokra, szabályokra. A szakszervezeteket érintő törvényi változások mellett, még egyszer nyomatékosította az egyesülési jog civil szervezetek működésével kapcsolatos szabályait, és jelentési kötelezettségeket (bíróági bejegyzettek, származtatott joggal rendelkezők), s hogy az alapítványoknak mellékletet is le kell adni.

Rabi Ferenc az új Munkatörvénykönyv tartalmáról, újszerűségéről, a változásokról tartott tájékoztatót (kivetített szlajdokkal). Szólt a hátrányos rendelkezésekről, a megszűnő jelenlegi szabályokról, a korlátozó új előírásokról, a felelősségi szabályokról, a kollektív szerződések fontosságáról, stb. Szólt a BDSZ szervezeti felépítéséről, az ipari szervezetekről, taglétszámról, gazdálkodásról, a szervezetépítés fontosságáról, szükségességéről. Lehetőséget kínált a BDSZ tulajdonában lévő üdülők (kivetített

képekkel bemutatva) igénybe vételére (Igal, Hajdúszoboszló, Balatonföldvár, Agárd, Balatongyörök).

Befejezésül szólt az Európai Szociális Párbeszéd Bizottságról, a Globális Szakszervezeti Szövetség jövőbeni megalakulásáról, abban a BDSZ szerepéről, fontosságáról.

Fehér Imre kérdésére válaszolva elmondta, hogy az MSZOSZ készít egy bizalmi kézikönyvet, melyet minden szervezet meg fog kapni a Munka Törvénykönyv kivetített írásos anyagával együtt.

Fűczán József a szervezetük tevékenységéről adott tájékoztatást, kihangsúlyozta, hogy a helyi önkormányzattal jó a kapcsolatuk.

Pernecker László részletes beszámolót tartott a Nyugdíjas Választmány és Intéző Bizottság elmúlt évi munkájáról.

Hangsúlyozta, hogy a testületek munkájának homlokterében az új kormány és törvényhozás merőben új társadalompolitikai döntései kerültek, keresve azok beillesztésének lehetőségét a szakmapolitikai munkába, a nyugdíjasok időszerű élethelyzetének megőrzését, azok jobbá tételét szem előtt tartva.

Törekvéseik arra irányultak, hogy megmaradjanak a nyugdíjas bányászok szerzett jogai, biztosítottak legyenek a szervezetek működési feltételei, ese-

tenként tudjanak segítséget nyújtani, a felmerült problémák megoldásában.

A Választmány képviselője biztosított volt a BDSZ testületi munkájában, az MSZOSZ Nyugdíjas Szövetségében, és más nyugdíjas képviselőketben, szervezetekben.

Részt vettek a bedarált demokrácia, a jogrendszer lebontásával szemben szervezett demonstrációkon, tüntetéseken, képviselve a BDSZ 91 nyugdíjas szervezetében tömörült, mintegy 15000 fő szakszervezeti tag érdekét, hangot adva a folyamatokkal szembeni kritikának, egyet nem értésnek.

A kerek évfordulós, szakszervezeti tagok, 50,60,65,70 éves tagsággal rendelkezők köszöntését, emléklap, és

tősegekről, az alap és sarkalatos törvényekből fakadóan.

Kihangsúlyozta, a csatlakozás tagsági kötelezettségekkel is jár. Az alapvető értékrend elfogadása volt a belépés feltétele.

Dr. Barát Gábor, volt Nyugdíjbiztosítási főigazgató, előadásában kihangsúlyozta: a nyugdíjbiztosítási rendszer átalakítása, központosítása, politikamentesen, meghatározó szakmai szempontok alapján hosszú fejlődéstörténet ismeretében, alacsony működési költséggel (1% alatt) történhet.

A jelenlegi helyzet: a tb ügyvitel merőben megváltozott, az ONYF szárnyaszegett lett, a Nyufig folyósít. Az új nyugdíjigények elbírálása 60 nap után kezdődik. A rendszer pénzügyi gazdálkodása, költségvetése átláthatatlan.

Két alap működik, öregségi korbetöltött, és a szociális alap (27% szociális hozzájárulási adó, a volt munkáltatói tb járuléka átnevezése).

A járulék mértékeket a politika változtatta, azzal, hogy rövid időn belül átalakították a tb rendszert. A rokkantsági kockázat kezelése megszűnt. A rugalmas korhatárt nyugdíjba vonulást megszüntették, félé, hogy olyan egyszerű élethelyzetek fognak adódni, melyre nem tudnak választ adni.

A kordkedvezmény megszűnt, a korengedményes szabályokat is átalakították.

A hatályos nyugdíjtörvény 2013-tól történő változtatásában elő kell állni valamilyen megoldással. Szóbeszéd tárgya, hogy ebben a ciklusban nem lesz egyéni számla (nyilvántartás).

Felmerült, hogy csak a korhatárt betöltötték kapnának nyugdíjemelést. A nyugdíjszínvonal csökkenést öngondoskodás váltaná fel. A baleseti rokkantsági nyugdíj rendezettsége, ma kétséges. Végezetül a nyugdíjrendszer változtatásában komoly intelmeket ajánl (higgadság, óvatosság, előre látás, EU tapasztalatok, stb.).

Dr. Lampert Mónika, országgyűlési képviselő tájékoztatóját a „Jó állam és az Önkormányzatok” címmel tartotta, az államigazgatás, önkormányzatok országos, megyei (járás) közigazgatási szervezetek jogi igazgatási hatásköréről az új politika kormányzati tervezetek tükrében (a kivetített képanyag az IB részére átadásra került).

Előadását összegezve kihangsúlyozta, hogy a kormány jobban hisz az államban. A reform a hatalom gyakorlását jobban szolgálja. Az, hogy az ellátások jobbak lesznek – e így, nagy kérdés!

Dr. Szentpéteri Nagy Richárd alkotmányjogász a Méltányossági Politikai Elemző Intézet vezető elemzője, egyetemi tanár tájékoztatójában elmondta, hogy az Alkotmány célja és feladata – azért hozták létre – hogy korlátozza a törvényhozók hatalmát és rendeltetése, hogy garantálja az alapjogokat. A jelenlegi kormányzat 2/3 –os többséggel átszabta a magyar jogrendszert, felszámolták a jogállamot, úgy, hogy előtte hűszkorn módosította a Köztársaság Alkotmányát, az Alkotmány Bíróság (AB) hatáskörét. A hatályba lépett Magyarország Alaptörvénye, rendszerhibás. Az Alaptörvénybe írt szabályok nem lehetnek Alkotmányellenesek, mert azok benne vannak. Az AB nem vizsgálhatja azokat.

Az előadó végezetül szólt az Alaptörvény Preambulumáról és az átmeneti rendelkezésekről, melyeket beemelt az Alaptörvénybe. Összegezett álláspontja szerint az új Alkotmány alkotmányellenes.

A harmadik napon a titkári/elnöki értekezlet munkájának összegzésére, s néhány, a napi munkában jól hasznosítható információ ismertetésére került sor. A rendezvényt Pernecker László, a Választmány elnöke zárta be.

Dénes András
titkár

„Egy hagyomány újjáéled”

Bányász Fúvószenekarok Országos Találkozója Sajószentpéteren

A Bányász Fúvószenekarok Országos Találkozásának közel húsz évig adott otthont Kazincbarcika városa,

Az 2012. augusztus 17-18-i országos találkozó Sajószentpéter Város Önkormányzata, a Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete és az Országos Bányász Kulturális és Hagyományörző Szövetség együttműködésében a Sajószentpéteri Művelődési és Sport Központ és Városi Könyvtár szervezésében került megrendezésre.

A két napra öt fúvószenekar és öt mazsorett csoport érkezett az egykori bányászvárosba, hogy zenés felvonulással, térzenékel és koncertekkel, vidám műsorokkal szórakoztassa a város és a környező bányász települések lakóit.

Gyöngyös, Salgótarján, Miskolc, Emőd és Ózd város fúvószenekarai mellett a hazai, a rudabányai, a berentei és a miskolci nyugdíjas majorettek vettek részt.

A megérkezés után, Sajószentpéter művelődési háza előtti téren a résztvevő zenekarok összpórárt tartottak, és már itt érezni lehetett, hogy ez a nap egy nagy bulit és fantasztikus hangulatot tartogat mind zenésznek, mind pedig nézőnek egyaránt.

A program, a zene és a jókedv pénteken délután ötkor a zenekarok és mazsorett együttesek látványos zenés- táncos felvonulásával vette kezdetét, a fúvószenekarok hangjától szinte zengett a városrész.

A résztvevő csoportok, a zenekarok és előttük a látványos ruhákban felvonuló mazsorett együttesek műsorát a közel 1000 méteres útvonalon a nézők és hall-

gatók tapsa kísérte. Nagy népszerűségnek örvendett a két egymás után vonuló és koreográfiáját bemutató hazai „kis” Mazsik és a Miskolc-Perecesről érkező „Nagy Mazsik” csoportja.

A felvonulást a találkozó ünnepélyes megnyitója, az összevont zenekari koncert és a zenés-táncos gálaest színes programja követte valamennyi együttes közreműködésével a Művelődési Központ előtti téren.

A valódi hangulat ünnepélyessé vált azzal, hogy az öt csapat együtt játszott a magyar himnuszt, majd az összevont zenekarok ismert indulókat játszottak, a pulpitusra felváltva álltak fel az együttesek karmesterei. Egy-egy zenei bemutatót a táncscsoportok fellépése tett színessé.

Dr. Faragó Péter, Sajószentpéter város polgármestere és Rabi Ferenc, a BDSZ elnöke köszöntőjében a bányász hagyományok ápolását, a közösség összetartó erejét méltatta, kiemelve azt az áldozatvállalást, melyet a tagok felvállalnak.

Rabi Ferenc arról is szólt, hogy az ilyen a zenei találkozók közelebb hozzák az embereket egymáshoz egy olyan világban, amikor a közös hangot nem könnyű megtalálni.

A köszöntők elhangzása után ajándékokat vettek át

a résztvevő együttesek képviselői, majd a Bányász Himnusz közös elhangzása után kezdetét vette a gálakoncert, amelynek keretében minden zenekar kb. 15 - 20 percnyi produkciót mutatott be.

Persze, a majorettek táncában is gyönyörködhetett a közönség, hiszen egy-egy zenekari bemutató között a tánc volt a főszerep.

A rendezők a gálaműsort követően (már jócskán elmúlt 9 óra!), közös vacsorára invitálták a jelenlévőket, melyre a művelődési ház udvarán került sor. Finom pörkölt volt burgonyával és savanyúval, melyet sörrrel öblítettünk le.

Érdekvédelem nyugdíj-ügyben

A Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezete, tagjai megbízásából látja el érdekképviselési munkáját, s minden olyan ügyben felszólal, megnyilvánul, véleményt mond, hogy érvényesítse a bányász munkavállalók érdekeit, amely aktuális gondja a bányászársadalomnak. Ilyen, minden bányászt, volt bányászt érintő aktuális téma (hiszen vagy már nyugdíjas, vagy majd az lesz) a nyugdíj.

Az alábbiakban - időrendi sorrendben -, felidézzük mindazon leveleknek a lényegét, melyeket a BDSZ, a bányászok társadalombiztosítási kedvezményeinek (bányásznyugdíjasok, átmeneti bányászjáradékosok, leendő nyugdíjasok) fenntartásával kapcsolatban, a megváltozott szabályozással szembeni fellépése érdekében, az illetékes minisztériumokhoz, kormányzati szervekhez írt.

2010. október 27.

Nemzeti Erőforrás Minisztérium
Réthelyi Miklós miniszter

Az egészségkárosodott személyek szociális járadékairól szóló 387/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet jelenleg hatályos szabályozása alapján az egészségkárosodási járadékban részesülő volt bányász munkavállalók 2011. január 1-jétől azzal fognak szembesülni, hogy járadék melletti jövedelemszerzésük korlátozásra kerül.

2010. december 13.

Nemzeti Erőforrás Minisztérium
Soltész Miklós Szociális, Család- és Ifjúságügyért Felelős Államtitkár

2010. október 27-én (iktatószám: 399/2010) Réthelyi Miklós Miniszter Úrnak írt levelünkben segítséget kértünk a bányászati tevékenység során egészségkárosodást szenvedett volt bányász dolgozók egészségkárosodási járadékának 2011. január 1-től történő új szabályozása miatt felmerülő problémák megoldásában. Sajnos eddig nem kaptunk választ levelünkre.

Az idő rövidsége miatt kerestük meg Önt, mint e területet jól ismerő felelős államtitkárt, hogy történt-e döntés a 387/2007. (XII.23.) Kormányrendelettel

kapcsolatosan, a nehéz helyzetbe kerülő egészségkárosodott személyek megsegítése érdekében?

2011. április 27.

Miniszterelnöki Hivatal
Dr. Orbán Viktor miniszterelnök

Az általános tervezett intézkedésekkel kapcsolatban a bányászban dolgozók tekintetében a BÁPB által kialakított véleményt, érvanyagot tisztelettel előterjesztjük annak érdekében, hogy - a specialitások figyelembe vételét kérve - a kordvezményes és bányász nyugdíjrendszer fenntarthatóvá váljék.

2011. október 19.

Miniszterelnöki Hivatal
Dr. Orbán Viktor miniszterelnök

A szénkölfejtéses bányatárság fizikai és termelésirányító munkakörökben dolgozók számára bányász szakmai nyugdíj. - a törvény végshavazása előtt.

2011. november 7.

Nemzeti Erőforrás Minisztérium
Soltész Miklós államtitkár

Az egészségkárosodott személyek szociális járadékairól szóló 387/2007. (XII. 23.) Korm. rendelet jelenleg hatályos szabályozása alapján az egészségkárosodási járadékban részesülő volt bányász munkavállalók 2012. január 1-jétől azzal a problémával szembesülnek, hogy járadék melletti jövedelemszerzésük korlátozásra kerül.

2011. december 15.

Nemzeti Erőforrás Minisztérium
Asztalosné Zupcsán Erika szociálpolitikáért felelős helyettes államtitkár

A szénkölfejtéses bányatárság fizikai és termelésirányító munkakörökben dolgozók számára bányásznyugdíj fenntartása.

2011. december 20.

Nemzeti Erőforrás Minisztérium
Asztalosné Zupcsán Erika szociálpolitikáért felelős helyettes államtitkár

A konzultációs megbeszélés a minisztériumban, minden a bányászokat és bányásznyugdíjasokat érintő kérdések vonatkozásában.

2011. december 29.

Nemzeti Erőforrás Minisztérium
Asztalosné Zupcsán Erika szociálpolitikáért felelős helyettes államtitkár

Az egyes bányászati dolgozók társadalombiztosítási kedvezményeiről szóló 23/1991. (II. 9.) Kormányrendelet (a korhatár előtti eljárás, az átmeneti bányászjáradék eljárási szabályairól, valamint egyes kapcsolódó kormányrendeletek módosításáról szóló rendelet - végrehajtási rendelkezés).

2011. december 29.

Nemzeti Erőforrás Minisztérium
Asztalosné Zupcsán Erika szociálpolitikáért felelős helyettes államtitkár

A szénkölfejtéses térségben végzett munka után járó nyugdíjkezdmény korhatár fokozatos, évenkénti emelése. Fiziológiai mérések.

2012. február 15.

Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság Nyugdíjügyi és Hatósági Ügyek Főosztálya
Dr. Koncz István főosztályvezető

Állásfoglalás kérése más országokban földalatti munkakörben dolgozók számára nyugdíjjogosultság megállapításával kapcsolatban.

A megszüntetett 150/1991-es Korm. rendelet 6.§-a pontosan definiálta, hogy bányászati tevékenységet folytató gazdálkodó szervezet kifejezésen magyarországi bányavállalatot, bányát, bányászati tevékenységgel foglalkozó gazdasági társaságot kell érteni.

Ugyanakkor a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. Törvény 49/B. § (1) bekezdésében a rendelkező rész már csak bányavállalatok kifejezést használ.

2012. március 1.

Nemzeti Erőforrás Minisztérium
Asztalosné Zupcsán Erika szociálpolitikáért felelős helyettes államtitkár

Az első megoldásra váró jogos igény elsősorban azokat a volt bányász munkavállalókat érinti, akik 2011. december 31-éig a 23/1991. (II. 9.) Korm. rendelet alapján mentek el III. csoportú rokkantsági nyug-

Az asztaloknál vegyesen ültünk zenészek és táncosok, meg is kezdődött az ismerkedés. A nagyon jó hangulatú napot vidám sörözéssel és „majdnem” bállal zártuk, hiszen nagyon sokan kihasználták a kellemes időt, a jó társaságot és táncra perdültek. Itt már nem számított, hogy ki kivel van, hogy mulatós nótá vagy éppen ismert sláger hangzik fel, egy hatalmas forgataggá vált a betonpálya.

A következő napra gondolva lassan útra kelték a résztvevők, és otthonuk, vagy a kijelölt szállásuk felé vették az irányt. (Természetesen arról csak más-

nap szereztünk tudomást, hogy az éjszaka nagyon későn ért véget.)

Augusztus 18-án, szombaton délelőtt az együttesek, - kicsit fáradtan és nap-szemüvegekkel elrejtve a karikás szemeket, - Sajóecsegen és Parasznyán szórakoztatták a bányászfalvak lakóit, majd délután öttől Miskolc-Tapolcán zenés-táncos felvonulással és promenád koncerttel köszöntötték az üdülő vendégeket és turistákat.

A felvonulást a már jól bevált közös indulás követte, majd a zenekarok egymás után tartottak egy kis izelítőt a repertoárjukból.

Tapolca látogatói számára ez meglepetés volt, hiszen a zenekarok és a csinos majorettek váratlanul jelentek meg a korzón. Ennek ellenére nagy létszámú közönség hallgatta végig az ajándék térzenét és tapsolt ütemesen a táncos lányok bemutatójára.

A fellépés után egy kis tapolcai étteremben következett a „búcsúvacsoara”, ahol még sok szó esett az elmúlt két nap eseményeiről, többen a titokban készült fotókat mutatták egymásnak, no, születek is bőven! Aztán a megfáradt zenészek buszra szálltak és elindultak hazafelé...

A résztvevők hangoztatták: a két nap a jókedvről, a zenéről, a barátokról, a zenészekről szólt. Arra a kérdésre, hogy a következő évben ki szeretne idejönni, mindenki igennel válaszolt.

Többen így búcsúztak: Reméljük, hogy hamar találkozunk, tehát „Jövőre, Veled, ugyanitt!”

Németh Éva
az OBKSZ elnöke

2012. július 6.

Emberi Erőforrások Minisztériuma
Balog Zoltán miniszter

Az 57 évnél fiatalabb III. rokkantsági csoportba tartozó bányász rokkant nyugdíjasok ellátása.

A szénkölfejtéses bányatárságban fizikai és termelésirányító munkakörben dolgozó bányászok számára a szolgálati idő alapján megállapítható átmeneti járadék lehetősége.

A bányászok átlagkereset-számítási kedvezményének további fenntartása.

Elért eredményeink

- A Bányatörvénybe bekerült a föld alatti bányásznyugdíj, átmeneti bányászjáradék megnevezéssel.
- Az elmaradt szénpénz 2012. július 15-ig kifizetésre került (már a jogszabály megjelenése előtt az illetékes államtitkár szóban megígérte).
- A 23/1991. Korm. rendeletben megmaradt a bányász dolgozók keresetkiegészítése, valamint változatlan formában a bányász egészségkárosodási járadék is.
- Az I. és a II. csoportos rokkantsági szabályok nem változtak.

Ígért intézkedések

(Televíziós vita, államtitkári ígéret illetve miniszteri levél)

A szén kölfejtéses bányatárságban dolgozók nyugdíjazási szabályainak újragondolása a kordkedvezményes nyugdíjrendszerben, nem került teljes elutasításra. A Nemzetgazdasági Minisztérium, Nemzeti Munkaügyi Hivatal álláspontját kell befolyásolni.

Nem változik

Átlagszámítási kedvezmény várhatóan a jelenlegi gyakorlat alapján működik tovább a jövőben is, a bányász ledolgozott éveket teljes öregségi nyugdíjszámítási időszaként veszik figyelembe.

Cseh delegáció a BDSZ-ben

Öttagú cseh bányászdelegáció érkezett a BDSZ székházba 2012. augusztus 15-én. A Cseh Bányászszakszervezet elnöke, Jan Sabel, által vezetett – a munkavállalók és munkáltatók képviselőiből álló – küldöttséget Rabi Ferenc, a BDSZ elnöke és Dr. Zoltay Ákos a Magyar Bányászati Szövetség főtthkára tájékoztatta a magyar Bányászati Ágazati Párbeszéd Bizottság munkájáról, a hazai szociális párbeszéd helyzetéről, eredményeiről. Ezt követően a cseh vendégek tették fel kérdéseiket, s mondták el saját területük tapasztalatit a kérdésben.

Másnap a Mátrai Erőmű Rt visontai bányauzemében tettek látogatást, ahol tájékoztódtak a helyi szakszervezeti munkáról, a cég eredményeiről, a helyi érdekegyeztetés módszereiről. Ezt követően bányajáráson vettek részt, ahol a helyszínen szerezhettek tapasztalatokat a külszíni bányászkodás hazai gyakorlatáról.

Értékelésükben eredményesnek tartották látogatásukat, s több olyan ismeretet is szereztek, amit a cseh szociális párbeszéd gyakorlatában hasznosíthatnak.

- h -

Jó szerencsét! kiállítás

Sajnos, csak a kiállítás bezárása után az Új Művészet 2012. júniusi számából értesülhettünk, hogy a 2B Galéria három azonos generációhoz tartozó, a Kádár kor idején induló művész alkotásait mutatta be.

A három képzőművész

Böröcz András dédapja Pécsen dolgozott bányásként, András az iskolai szüneteket nála töltötte.

Gerber Pál tatabányai születésű. Édesapja volt a Tatabányai Szénbányák főgeológusa.

Kicsiny Balázs Nagybatonyban nőtt föl. Édesapja volt a helyi művelődési ház, majd a salgótarjáni Bányamúzeum igazgatója.

Böröcz András testvérének, Lászlónak köszönhető, hogy a 2B Galériát ha rövid időre is – egy tematikus kiállításon bányász emlékhelyé avatta.

Kiváló és érdekes anyagokat láthatott a látogató, a teljesség igénye nélkül:

„*Terv a bányasakk-készlethez*” (Böröcz, 1986, papír, tus), akár egy bányászlelmű tervvázlata is lehetett volna.”

„*Télapó a bányában*. (Kicsiny, 1987, papír, szén, akvarell). Ennek az

akvarellnak a történetét a művész így fogalmazta meg: A 60-as évek közepén az a bányász szomszédunk halt meg a bányában, karácsony előtt két nappal, akit előtte Mikulásnak öltöztettek a ház lakói. A képen a bányász-télapó, mint szellem tolja maga előtt a szénnel megterakott csillét.”

„*Egy könyvszekerény szén*, (Gerber, 2012, tus, papír) üvegajtós bútordarabjának előképét az olvasó bányász egyik csörlátomásos fotóján fedezhetjük fel.” (idézetek Nagy T. Katalin *Alászállás a 2B aknába* c. az Újművészetben közölt írásából)

A kiállítás azért is érdekes volt, mert az alkotások mellett családi relikviákat is kiállítottak (pl: Gerber Pál édesapjának bányász egyenruhája, bányász csákányok, bányáslámpa, Böröcz dédapja által készített kanári-kalitka / a bányában ezek a madarak jelezték a szénmonoxid – és metánszint megnövekedését /).

A kiállításról a MŰERTŐ 2012. áprilisi számában is olvashatunk.

A kiállított művek listáját és annak esetleges megvásárlási igényét a 2B Galéria vezetőjétől lehet megkérni. Elérhetősége: *Budapest. IX. Ráday u 47, telefon: 215-4889, mobil: 20-993961, e-mail: 2bgaleria@gmail.com*

Dr. Horn János

Szívük, lelkesedésük ma is a régi

Az Ajkai Nyugdíjas Bányász szakszervezet ünnepségén, a Petőfi Sándor utcai Bányász Közösségi Házban gyülekeztek az ajkai bányák nyugdíjasai. A teremben ülő generáció még abban az időben dolgozott, amikor a bányászoknak nagy becsületük volt, amikor az ország kenyerének nevezték a szénét. A bányászlelméket még ma is úgy őrzik a szívükben, mint aktív korukban. A szívük, lelkesedésük, akarattuk ma is a régi. A Bányász Himnusz csodálatos dallamai után Bábcis Gábor, a nyugdíjas szakszervezet elnöke köszöntötte őket, majd ennek a bányász-közösségnek kilenc tagja – Adamek József, Ágoston István, Csordás István, Győr Sándor, Markó László, Molnár István, Renácz István, Rózsás Jánosné, Tóth Lajosné – most ünnepelte ötvenéves

szakszervezeti tagságát. Hatvanéves tag-ságát heten ünnepelték: Ajkai Lászlóné, Heiter Ferenc, Leginszky Gyula, Magyar Józsefné, Rémai László, Süle Károly, Vincze Antalné. Ketten sajnos már nem lehettek jelen a rendezvényen: Süle I. József és Szekeres László posztumusz elismerésben részesült. Az ünnepelték a szakszervezet címerével díszített korsókat, emléklapokat és szerény pénzjutalmat adott át Bábcis Gábor elnök.

A hivatalos ünneplés után terített asztal mellett önfelelt beszélgetésre került sor, valamennyien felidéztek munkájukat, amely számukra sokat jelentett, hisz' jelképe volt azoknak az eredményeknek, amelyeket hosszú évek alatt elértek.

Tollár Sándor

BÁNYAMUNKÁS

Egy hűségese sajtómunkás halálára

Elment a Bányamunkást negyedszázadon át szerkesztő Léderer Andor. Meghalt egy vérbeli zsrnaliszta, a szakszervezeti mozgalom és a bányászat iránt elkötelezett ember.

A világgazdasági válság tetőzésének évében született. Iskoláit Budapesten, az általánost a Röck Szilárd és a Knézits utcában, a gimnáziumot Csepelen, az egyetemet a Pesti Barnabás utcában járta ki. Az Agencia Rt-nél szabadult fel üveges segédként, s amint a segédlevél a kezében volt, a Weiss Manfréd Műveknél helyezkedett el, ahol erőátviteli szerelői képesítést szerzett. Már az Agencia Rt-nél, tizennégy éves korában, beszervezték a szakszervezeti mozgalomba, Csepelen pedig a falujárók közé kerülve ismerkedett a politikai munkával. Egy napon azt vette észre, hogy az erőátviteli gyár ifi-titkára.

Belépett a pártba, s még az évben bentlakásos pártiskolára került, amelynek elvégzése után többféle munka, hivatás közül „választhatott”; a felkínált lehetőségek közül legjobban az újságírói hivatás tetszett neki. Így került a Világossághoz, majd a Népszabadságnál, illetve a Szövetkezeti Hírlapnál dolgozott. Ezután a Tv gazdaságpolitikai rovatához került, de itt nem érezte jól magát. Ekkor mondták neki, a Tájékoztatósi Hivatalnál, hogy beszéljen Németi Gyulával, a Bányamunkás szerkesztőjével, mert úgy tudják, ő szívesen dolgozna a Tv-nél. Mindez 1959 második felében történt. Megtetszett neki, amit Németi – akit egyébként jól ismert - elmondott a lapról, a lehetőségekről, a jövőről, testreszabottnak tűnt a feladat. Elvállalta. Munkakönyvében a belépés dátuma: 1960. január 31. Az utolsó bejegyzés 1984. május 31. Vagyis huszonöt év és négy hónapot szerkesztette a Bányamunkást.

Kevés szerkesztő mondhatja el magáról, hogy huszonöt esztendő tölthetett el egy helyen, volt olvasható a neve az impresszumban.

Hogy milyen időszakban szerkesztette az újságot? Erről ő maga vall a lap hetvenöt éves fennállásának évfordulóján 1988-ban.

„A Bányamunkás négy oldalon nyolcezer példányban jelent meg 1960 januárjában. A BDSZ taglétszáma ekkor körülbelül százhatvanezer fő volt. Amikor a szerkesztői széket 1984 májusában véglegesen átadtam, az újság nyolc oldalon, hetvenezer példányban, két szín-nyomással jelent meg, miközben a szakszervezet taglétszáma alig változott.

Ez az az időszak – 1963-1964 – amikor a szénbányászat csúcsteljesítményét éri el: több mint harminckétfélmillió tonna szén termel évente. Ez az az időszak, mikor vészharangot kongatnak a szénbányászat felett. Ez az az időszak amikor utoljára indul a szocialista brigádmozgalom. Ez az az időszak, amikor önálló arculatúvá válik – válhat – a szakszervezeti tevékenység. Ez az az időszak, amikor megnő a bizalmiak szerepe és önállósága, egyre több szó esik a hatás- és jogkörökről. Ez az az időszak, amikor elkezdődik a gazdasági mechanizmus. Ez az az időszak, amikor elér bennünket is az olaj- és alapanyag árrobbanás, megváltoznak a cserearányok. Ez az az időszak, amikor a kormány – (1974) – határozatot hoz a bányászati ágazatok helyzetének gyökeres változásáról. Ez az az időszak, amikor elkezdődik az eocén program keretében

az új bányák beruházása. Ez az az időszak, amikor a szakszervezet erősíti, szilárdítja tömegkapcsolatait, a fiatalokkal, a nőkkel, a termelést közvetlenül irányítókkal, a műszaki értelmiséggel, a szocialista brigádvezetőkkel, a bizalmiakkal, a nyugdíjasokkal.

Ez az az időszak...”

Ma, visszatekintve azokra az időkre, tán joggal mondjuk: mi volt az ahhoz képest, amit az utána következő események hoztak a bányászatra, a szakszervezeti mozgalomra. Szinte békeidőnek tetszik a távolabbi múlt. Ám az újságírói, szerkesztői hivatás akkor is megkövetelte a szakmai alázatot, a pontosságot, a hiteles tájékoztatást. Egy ágazati újság hírei gyorsabban terjedtek az adott közegben, az információra éhes dolgozók nem csomagolták sztanioalba a véleményüket. Korrekt, az olvasókat mélyszélesen tisztelő, őket kiszolgálni akaró szerkesztőkre volt szükség. Léderer Bandi ilyen volt. Pontos, körültekintő, szerkesztői elveivel hűségese, alapos sajtómunkás. Az emberek között járt, minden érdekelte, nem ismert kis és nagy ügyet, csak ügyet, aminek utána járt, amit aztán megírt, vagy megíratott.

Szerkesztői ars poeticáját is megírta a már említett cikkében.

„Minden szerkesztő abban reménykedik, s ez alól magam sem vagyok kivétel –, hogy az általa szerkesztett újság híuen tükrözi azt a társadalmi valóságot, azt a közeget, időszakot, amelyben készült. Bízom benne, ha többet nem, de annyit sikerült elérni, hogy ha valaki kezébe veszi a lap 1960 januárja és 1984 májusa között megjelent számait, megtudja, mivel foglalkozott a Bányaiipari Dolgozók Szakszervezete, miként dolgozott, hogyan élt tagsága.

Vallom, s nem szégyellem kimondani, sok bányász barátommal együtt: szép, nagyszerű időszaka volt ez életünknek.”

Léderer Andor nyolcvanegy éves volt. Nem érthette meg, hogy szeretett újságja, a Bányamunkás, jövőre ünnepli fennállásának századik évfordulóját. Nehéz szívvel búcsúzunk tőle.

Nyugodj békében, Bandi!

Hámori István Péter

PANNÓNIA HÍREK

akik részére 2012. január 1-jét megelőző kezdő nappal rokkantsági vagy baleseti rokkantsági nyugdíjat állapítottak meg.

Bővebben: A Magyar Közlöny 2012. évi 94. számában megjelent az Európai Unió tisztviselőinek és más alkalmazottainak nyugdíjbiztosítási átutalásáról és visszautalásáról, valamint egyes nyugdíjbiztosítási tárgyú és más kapcsolódó törvények módosításáról szóló 2012. évi CXII. törvény, amely önkéntes és magán-nyugdíjpénztári módosításokat is tartalmaz. A módosítás korrigálja azt a korábbi törvénymódosítást miszerint a rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíj 2012. január 1-jétől érvényes nem nyugdíjellátássá történő átalakítását követően ezen új ellátások az Öpt. szerint nem tekinthetők nyugdíjkorhatárnak és így nem alapoznak meg nyugdíjszolgáltatás iránti igényt.

Öpt. 81. § (10) Azon pénztártagok nyugdíjszolgáltatásra való jogosultságának elbírásakor, akik részére 2012. január 1-jét megelőző kezdő nappal rokkantsági vagy baleseti rokkantsági nyugdíjat állapítottak meg, a szolgáltatás igénylésének időpontjától függetlenül a 2011. december 31-én hatályos szabályokat kell alkalmazni.

Öpt. 2. § (5) a) nyugdíjkorhatár: az életkor, melynek betöltését a társadalombiztosítási jogszabályok az öregségi nyugdíjra való jogosultság feltételéül előírják. E törvény alkalmazásában a nyugdíjkorhatár betöltésének minősül, ha a pénztártag előrehozott öregségi

nyugdíjban, csökkentett összegű előrehozott öregségi nyugdíjban, szolgálati nyugdíjban, korengedményes nyugdíjban, előnyugdíjban, a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény 30. § (1) bekezdésének ej pontjában meghatározott jogosultságon alapuló állaskeresési segélyben, bányásznyugdíjban, egyes művészeti tevékenységet folytatók öregségi nyugdíjában, rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban vagy növelt összegű öregségi, munkaképtelenségi járadékban részesül. A nyugdíjkorhatár betöltése után a pénztártag a várakozási idő időtartamától függetlenül jogosulttá válik a nyugdíjszolgáltatásra;

Tájékoztató az Ügyfélkapu korlátozott működéséről. Tájékoztatjuk Tisztelt Tagjainkat és Munkáltatóinkat, hogy az önkéntes ágazat Ügyfélkapuja 2012. július 1-jétől informatikai fejlesztések miatt korlátozott funkcionalitással működik. Várhatóan 2012. augusztus 31-éig a 2012. június 30-ai állapot lesz lekérdezhető, majd azt követően visszaállunk a teljes funkcionális működésre, az adatok naprakészen lekérdezhetők lesznek és az adatmódosítás is működni fog. 2012. június 28-ától az Ügyfélkapuhoz jelszó nem igényelhető és a meglévő jelszó nem változtatható meg.

Számlaegyenlegével kapcsolatban érdeklődjön telefonos ügyfélszolgálatunknál. Megértésüket és türelmüket köszönjük!

Valós kép hazánk természeti erőforrásairól

(kiemelten a meg nem újulók)

Az ásványi nyersanyag kincseink hazánkban az Alkotmányban rögzítettek szerint is a nemzetgazdaság tulajdonát képezik, ezért a velük való gazdálkodás kiemelkedő nemzetgazdasági kötelesség és jelentős érdek. Sajnos a médiában, sok esetben, pontatlan, szakszerűtlen anyagok jelennek meg, ezért ezen írás célja (amelynek minden adata hivatalos forrásból ellenőrizhető) a következő.

Tájékoztatni a közvéleményt. Bemutatni a magyar valóságot. Bebizonyítani, hogy hazánk ásványi nyersanyagokban nem szegény ország. Bemutatni, hogy a nagy hagyományokkal rendelkező magyar bányászat a 21. században is egyike a fontos ipari tevékenységeknek és termékei továbbra is nélkülözhetetlenek a társadalom számára; az energiamix változtatásával (a szén nagyobb arányú felhasználásával a földgázé rovására) csökkenteni lehet az energiafüggőséget, növelni az ellátásbiztonságot, a hasznos foglalkoztatottságot, javítani a külkereskedelmi mérleget; a megújuló természeti erőforrások komplex bemutatása; igazolni, hogy a bányászat nem okozója a klímaváltozásnak.

A döntéshozók sajnos sok esetben nem veszik figyelembe, hogy a nyersanyagellátás és felhasználás összhangjának megteremtéséhez külföldi erőforrás bevonása is szükséges. Az ellátás nem egyszerűen gazdasági, hanem biztonságpolitikai, hatalmi és politikai kérdés is, mely legfontosabb eleme a termelés és az import helyes arányának megteremtése. Ez különösen igaz az energetikai természeti erőforrásokra. Nem véletlen, hogy neves tudósok - többek között a Nobel díjas Richard Smalley (1943 – 2005, Nobel díja: 1996), aki a tíz legfontosabb kihívást aszerint rangsorolta, hogy melyik megoldás nélkül nem boldogulhatnak az utána következőkkel. A rangsorban az első helyen az energia, második helyen a víz, harmadik helyen az élelmiszer ellátás szerepel - is már állást foglaltak ebben a kérdésben.

Ezért napjaink egyik legfontosabb stratégiai kérdése nemcsak hazánkban, hanem az egész világon, az emberiség nyersanyagokkal való ellátása, azaz a gazdaság és a társadalom működéséhez szükséges természeti erőforrások biztosítása. A kérdés az, hogy meddig és milyen feltételek mellett elegendőek az igények kielégítésére, milyen szerepet kapnak a meg nem újuló természeti erőforrások, a fosszilis tüzelőanyagok, hiszen jelenleg az energiaigények több mint 80%-át - a Paksi Atomerőmű Zrt is import ásványi nyersanyagot használ – importból fedezzük.

A természeti erőforrásokat két nagy csoportba sorolják:

Meg nem újulók: szénhidrogének, kősenek, lignit, urán, érc, nem fémek ásványok.

Megújulók: biomassa, nap, szél, víz. (Vitatott a hovatartozása a geotermikus energiának, a föld-hőnek).

Miért fontos tudatosítani a valóságnak megfelelő tényeket, összefüggéseket?

A világirodalmi adatok alapján, ha az USA nyersanyag felhasználása 23 to/fő/év, az EU-é 15, a világátlag 1, Etiópia, Nepál stb. alig éri el a 0,1-t és ott is szeretnék elérni legalább a világátlagot. Hasonló a helyzet az energetika területén is. Ha az egy főre eső energiafogyasztás világátlagát 1-nek vesszük, akkor az USA-ban 4,1, az EU-ban 2,2, Dél Ázsiában 0,21, Fekete Afrikában pedig 0,11 ez az érték. Hazánkban 1,5 körüli. Különösen izgalmas ez a kérdés, ha a népesség várható növekedését vizsgáljuk. A World Energy Outlook 2011. évi kiadványa szerint a népességnövekedés a gazdaságilag legelmaradottabb régiókban lesz a legnagyobb

mértékű (pl: Afrikában 70%-al nő a népesség-, vagy Indiában 2009-ben 1155 millió -, 2035-ben 1511 millió fő fog élni)

A magyar valóság a meg nem újuló természeti erőforrások területén.

A Magyar Bányászati és Földtani Hivatal 2010. évi Országos Ásványvagyon nyilvántartása több, mint 3700 ismert lelőhely, 37,5 milliárd tonna földtani vagyon, 24,4 milliárd tonna kitermelhető vagyon adatait tartalmazza.

Szénhidrogének

A Föld ismert kőolajkészleteinek 61,4 %-a Közel–Keleten, Oroszországban és utódállamaiban, azaz politikailag instabil országokban található. A földgáznál a globális helyzet még rosszabb, ugyanis az arány 40,5 %, illetve 35,3 %.

Kőolaj. Hazánk kitermelhető kőolaj vagyona 2011.01.01-én 48,2 millió tonna, az éves termelés 0,7 millió tonna, azaz a jelenleg feltárt és ismert vagyon 69 évre elegendő.

Földgáz. Hazánkban a földgáznak különösen nagy jelentősége van mind az iparban, mind a lakosság körében.

A jelenleg ismert kitermelhető földgázvagyon (millió tonna) – ezer m³ gáz = 1 tonna:

hagyományos	139,8
nem hagyományos	2274,8

Év	Gáz-fogyasztás	Hazai termelés	Import
	milliárd m ³ /év		
2008	14,011	2,608	11,403
2009	11,115	3,090	8,025
2010	11,898	2,492	9,406
2011	11,063	2,349	8,714

A nem hagyományos földgázvagyon Makói árokban való kutatás megkezdését 2006-ban nagy örömmel fogadtuk, ahol az akkori számítások szerint 2274,8 Gm³ mennyiséget prognosztizáltak. Sajnos jelenleg az extrém földtani viszonyok (nagy mélység, magas nyomás, magas hőmérséklet) miatt a kitermelés eddig nem járt sikerrel. A kutatást végző FALCON-TXM Olaj és Gázkutató Kft a vizsgálatokat tovább folytatja és bízunk a sikerükben.

Sajnos egy korábbi hibás gazdaságpolitikai döntés következtében az az elképzelés uralkodott az 1980-1990-es években, hogy a földgázár tartósan alacsony marad, aminek az eredménye, hogy a települések 96 %-ába (2694 település, több mint 3,5 millió fogyasztó) bevezették a földgázt, bezárták a szénbányákat, a földgázimport meghaladja a 80 %-ot, (miközben a gáz ára az egekbe szökött).

Szénbányászat

A hazai szénbányászat csúcstermelése 1964-ben 34,5 millió tonna volt. Az 1980-as évek számos hibás gazdaságpolitikája (pl.: a belföldi szénár a világpiaci árhoz viszonyítva 1974-ben 21 %, 1979-ben 37,7 %, 1985-ben 45 %) miatt nyolc szénbánya vállalatot 1991-ben felszámoltak és integrációra került sor, melynek során több vállalat – ami nem került az integrációba – pár év múlva befejezte a termelést, a privatizált szénbányák tulajdonosai egy kivételével mára bezárták a szénbányáikat. A feketekőszén bányászat 2000-ben megszűnt, mára barnakőszén a Vértesi Erőmű Zrt márkushegyi szénbányája (100 %-ban magyar tulajdonú) és az országban öt kisebb társaság, lignitet a Mátrai Erőmű Zrt (többségi külföldi tulajdonú) két bányája (Bükkábrány és

Visonta) termel. A Vértesi Erőmű Zrt. márkushegyi bányájának csak 2014-ig van működési engedélye, pedig a már ismert, gazdaságosan kitermelhető – minden környezetvédelmi előírásnak megfelelő – ásványvagyon 2018 utáni időszaki termelést is tudna biztosítani. Remélem a döntést hozók ezt majd figyelembe fogják venni. Ennek számátalan előnyére később térek vissza.

Az ország kitermelhető szénvagyona és termelése millió tonnában:

Nyersanyag	Kitermelhető készlet	Termelés 2010-ben
Feketekőszén	1915,9	0
Barnakőszén	2242,9	0,91
Lignit	4347,1	8,203

Sajnos az Országgyűlés által 2011. október 3-án (225 igen, 103 nem) elfogadott „Nemzeti energiastratégia 2030” anyaga is a szénbányászat visszafejlesztésével számol, hangzatos szavak mellett: ellátásbiztonság, energiafüggség csökkentése stb. pedig egy 1000 MW teljesítményű villamos erőmű lignit igénye, 50 évre is csak 400 millió tonna és már ennek sokszorosa a jelenleg ismert, gazdaságosan kitermelhető lignitvagyon, emellett a borsodi és nógrádi térségben is számos barnakőszén található.

„A mecseki medencében kiemelkedő jelentőségű az a tény, hogy a széntelepek jelentős mennyiségű (földtanilag 53 m³/t-ra prognosztizált) szénhez kötött metángázt is tartalmaz, a kitermelhető CH₄ mennyisége 120 Mrdm³”. Sajnos az eddigi kísérletek eredménytelenek voltak.

A szénbányászat fejlesztése alkalmas lenne a földgázfüggőség csökkentésére, a külkereskedelmi mérleg javítására, a foglalkoztatottság, az adóbevételek növelésére úgy, hogy az elért nyereség hazánkban maradjon és a lakosság elfogadhatóbb áron kapná a villamos-energiát.

Hamis állítás (egyes zöldmozgalmak), hogy a szénbányászat környezetrontó. Ma már több országban bevezették az u. n. „tisztaszen technológiát” (CCT), a rekultivált területeken még jobb terméshozamot lehet elérni.

Számtalan hamis, szakszerűtlen nyilatkozatot lát napvilágot a széndioxid témában. Találól Vaclav Klaus „Kék bolygó zöld béklyóban” c. könyvéből egy mondat: „Az üvegházhatás, a globális felmelegedés veszélyével való riasztás, az úgynevezett megújuló energiafajták erőszakos elterjesztésének célja nem más, mint a kérdésben érdekelt (kutatási, vállalkozási) lobbik törekvése a központi (állami) költségvetés megcsapolására.” A világon a legtöbb CO₂-t kibocsátó országok sorában hazánk csak az 54. helyet foglalja el.

Csak egy–két kiemelés, hogy mi a valóság:

„Az utóbbi 10-12 ezer éves időszakban három-négy felmelegedési, illetőleg lehűlési ciklus volt 2-3 Celsius fokos hőmérsékletváltozással, amikor „ember” ugyan már volt, de még nem építettek szenes erőműveket. Az utóbbi 600 évben (Kr.u 1400-2000) is volt két „kiszégekorszak”, a XIV. században, Angliában, már „széntermeléssel”, de a XIX. század végéig még mindig széntüzelésű erőművek nélkül.” (Kovács Ferenc az MTA r. tagja: Meddig és mit bányászunk? Mindentudás Egyeteme. 3. kötet 69 – 95.oldal).

„Magyarországon (közepesen fejlett ipari országban) a felszabaduló CO₂ széndioxid mennyiségéből 14-16 egységet (-ot) jelent az antropogén (emberi-ipari) hatás, a szén és a szén-

hidrogének elégetése.” (Mészáros Ernő az MTA r. tagja: Az üvegházhatású gázok légköri körforgalma Magyarország fölött. In: Ezredforduló. Stratégiai tanulmányok az MTA-n 2003/1 14-19 oldal).

E témáról számtalan szakmai írás olvasható, a teljesség igénye nélkül a legfrissebbek magyar nyelven: Kovács Ferenc az MTA r. tagja (Bányászati és Kohászati Lapok „Bányászat” 2012/1. szám, p.: 2-11, 29 irodalomjegyzékkel), Reményi Károly az MTA r. tagja (www.banyasz.hu/szakmai cikkek 2012. január) honlapon.

Kevés szó hangzik el a vulkáni széndioxid kiáramlásáról, ami a vulkáni tevékenység legalattomosabb formája, ugyanis a kihunytt vagy szünetelő (alvó) vulkánok kráterében csapadékos klímán gyakran krátertavak jönnek létre. Egyes krátertavak alatt a mélyben lévő magmakamrából széndioxid gáz áramlik fel, amely a tó alján oldva felgyűlhet. Hirtelen esőzés vagy szélvihar hatására a széndioxid gáz felszabadul, feláramlik (1984-ben a Nyos tóból feláramlott széndioxid hatására egyetlen éjszaka 1750 ember fulladt meg a teljes állatállománnyal együtt). (Bárdossy György az MTA r. tagja: Természet világa 2012. március).

„A kémiai égés hatására a légkörben a széndioxid egyre dúsul. Az ENSZ által működtetett Éghajlat-változási Környközi Tanács (Intergovernmental Panel on Climate Change, IPPC) szerint ez a Föld egészére kihat és az üvegházhatás erősítésével melegebbé teszi a Föld éghajlatát. Megállapításukat főként arra alapozták, hogy éghajlati modelljük csak akkor tudja a 20. század végén tapasztalt globális melegedést reprodukálni, ha a széndioxid dúsulást a modellbe beépítik. Ezzel a következtetéssel az egész világon sok szakértő egyetért, általános konszenzusra azonban soha sem jutottak és az utóbbi években növekszik azok száma, akik ezzel nem értenek egyet. Mintegy kilencszáz tudós írta alá azt a Manhattan Declarationt, amely egy 2008-ban tartott tudományos konferencia résztvevőit követve, kategorikusan szembe helyezkedik az IPPC állításaival”. ... „A kétely azóta erősödött meg, amióta az IPPC némely képviselői etikátlan eszközökkel próbálták saját elképzeléseiket érvényre juttatni és tudományos ellenlábasaikat hitelteleníteni”. Hasonló vélemények a hazai irodalomban is megjelentek (Reményi Károly, Szarka László, Berényi Dénes írásai a Magyar Tudomány 2010 és 2011-es számaiban).

Geotermikus energia

A világ villamosenergia-termelésében a geotermikus részaránya 0,4-0,5%, ez a szám hazánkban 0,3%. Hazánk – kiemelten az Alföldön – e területen kedvező helyzetben van, azonban véleményem szerint kiemelt szerepe a hő hasznosítás és a gyógyturizmus területén jelentkezhet/jelentkeznek.

Érc

Hazánk több száz éves műltra visszatekintő, egykor jelentős világ színvonalú ércbányászata az elmúlt évtizedekben jelentősen visszaesett. 1985-ben leállt a vasérc és szulfid érc (réz, ólom, cink), 1997-ben az urán bányászata. Ez utóbbi megszűnés oka az volt, hogy az akkori nyomott 15-20 dollár/kg „sárga por” világpiaci árral szemben a hazai termelés önköltsége meghaladta a 60 dollár/kg-ot. Mára a helyzet változott, az ár azóta többszöröződött, a WILDHORSE ENERGY HUNGÁRIA

Kft (ausztrál) kutatásokat folytat négy területen. Várhatóan új, minőségi helyzetet fog teremteni a Kormány 1201/2012 (VI.26) Korm határozata a mecseki uránbányászat újraindításáról, melyből kiemelések: „... a külföldi tulajdonú Wildhorse Energy Limited Australia által alapítandó vegyesvállalatban a magyar állam tulajdonában lévő Mecsek-Öko Környezetvédelmi Zrt, a Mecsekérc Környezetvédelmi Zrt és – jelképes értékkel az MVM Magyar Villamos Művek Zrt, illetve az MVM Zrt döntése alapján a Paksi Atomerőmű Zrt részvételéről”. A további pontokban komplex tanulmány készítését írják elő, majd 2012. november 15-ig azt a Kormány elé kell terjeszteni.

A Paksi Atomerőmű Zrt jelenleg a Magyarországon előállított villamosenergia 43,25%-át állítja elő, a legolcsóbb árbevétel alapján (11,66 ft az 1 kWh órára jutó árbevétel). Az elméletileg megtermelhető és ténylegesen előállított energia aránya a négy blokk esetében 89,53%-át ért el. A tavalyi fukusimai baleset nyomán elrendelt Céltott Biztonsági Felülvizsgálat megnyugtató eredményt hozott, ezért is kísérjük figyelemmel a hazai uránkutatást.

Sajnos a recski színesfémérc lelőhely hasznosítása ügyében már több éve nincs döntés, pedig egy szakmai tanulmány (2) szerint a kinyerhető/kitermelhető fémek összértéke (becsült) kb 10 milliárd USA dollár. A bánya és a hozzá tartozó ércdúsító beruházásához egy-szeri, a termelés megkezdéséhez 3-4 év alatt, kb 400 millió USA dollár beruházás szükséges, ezalatt kb 1500 fő-, majd később további 1000 fő foglalkoztatására kerülhetne sor abban a térségben, ahol az átlagosnál nagyobb a munkanélküliség (véleményem szerint jó lenne ha úgy valósulna meg, hogy a magyar állam 50% + 1% tulajdonrészt kapjon).

Az ércvagyonunk:

Nyersanyag	Kitermelhető vagyon	Termelés 2010-ben
	millió tonna	
uránérc	26,8	
vasérc	43,6	
bauxit	80,6	0,307
ólom-cinkérc	100,2	
rézérc	781,2	
nemesfémek	36,5	
mangánérc	52,5	0,055

Nem fémek ásványi nyersanyagok

Ezen ásványi nyersanyagokból kiemelkedő mennyiségű kitermelhető ásványi nyersanyaggal rendelkezünk:

Nyersanyag	Kitermelhető vagyon	Termelés 2010-ben
	millió tonna	
ásványbányászati	1218,6	2,57
cementipari	1301,0	3,54
építőkö – díszítőkö	2363,0	11,39
homok, kavics	4855,0	25,06
kerámiaipari	1075,0	1,27
tőzeg, lápföld, lápi mész	123,4	0,05

Bányajáradék

A kitermelt ásványi nyersanyagok után a társaságok / vállalkozók (önbevallók száma: 873) 2010-ben 108,7 milliárd forintot fizettek be az állami költségvetésbe bányajáradék címen.

(Folytatás a 11. oldalon)

Százévnvi élet

Régi papírkép akadt kezembe a minap. Még 2007. szeptember elején készült Salgótarjában, amikor az egykori bányakastély falára márványtáblát helyeztek. Az 1946-os széncsatára, a „csatázó” nógrádi bányászokra emlékeztek, akik elindították és sok ezer csille szemet a felszínre küldve, meg is nyerték a széncsatát. Az emlékező bányászok között ott ült Kaposvári Ferenc, a bányászati többszörös kiváló dolgozója, sztahanovista csapatvezető vájár, ünneplőbe öltözve, félig a biztonságot jelentő botjára támaszkodva.

Később, amikor elült az ünnepi emlékezés zaja mesélt az életéről. Bányász édesapjáról, aki munkát keresve a Szepességől vándorolt ide és tizenöt-tizenhat éves lehetett, amikor őt is bevitte a bányába. Népés volt a család, szükség volt a keresetére. Nagyon igyekezett, hogy az apja kedvébe járjon. Volt kapcsos, lókisérő, platnyis, majd csillés, de már az édesapja csapatában. Dolgozott, tanult az idős bányászoktól és tanfolyamra is eljárt. Így lett a csillésből vájártanuló, majd segédvájár, később vájár, a csapatvezető helyettse. Az évek múlásával, hogy egyre jobban megismerte a bányát, a bányamunkát, meg az embereket is, megnőtt az önbizalma. Önálló csapatot szervezett, s így dolgoztak.

A munkában eltöltött évtizedek alatt több bányát is megjárta. Kezdetben még nem igen voltak a föld alatt munkát könnyítő gépek. A legfőbb munkaeszköz a csákány, meg a lapát volt. Nem volt fürdő, műszak után szénporos, átnedvesedett ruhában indultak útnak és télidőben bizony zörgött rajtuk a nadrág mire haza értek. Gyakoriak

Kaposvári Ferenc, a százestendő bányász

voltak a balesetek is. János-aknán dolgozott, amikor omlás zárta el őket a külvilágtól. Megúsza egy kisebb sérüléssel, de voltak társai, akik már soha nem jöttek ki a bányából. Első dolga volt, hogy támogatást kérjen az árván maradt családoknak. S tíz évig bánya-mentőként is dolgozott, hogy a bajban segítsen a társakon.

Szigorú, de igazságos vezető volt. Ha szükség úgy hozta, kemény szócsatát vívott a bányászok igazáért. S ő örült a legjobban, ha sikerült célt érnie. Az emberek bíztak benne, szakszervezeti vezetőjüknek választották. Az 1957-es szakszervezeti világkongresszuson Lipcsében Kaposvári Ferenc képviselte a nógrádi bányászokat. A mizserfai bányaüzemtől jött el nyugállományba. Ötvenhat éves volt és arra egyetlen percig sem gondolt, hogy csendes nyugalomban telnek majd nyugdíjas napjai. Ha megkeresték, hogy segítsen, soha nem mondott nemet. Intézte a telepen élő emberek ügyes - bajos dolgait.

Így múltak az évek fölötté, még az idén bekopogott a századik.

Kisterenyén él családja körében, két lánya, veje, unokája és annak hitvese gondoskodó szeretetében. Feleségét eltemette, számára ők, meg a dédunoka jelentik az egész világot. Születésnapja alkalmból a bányászszakszervezet Nógrád megyei bizottságának vezetői, Rákos József elnök és Kékesi Sándor alelnök keresték fel, köszönték meg neki sok évtizedes helytállását a munkában, tisztességét, emberségét. Azt, hogy dolgozhatott bárhol, Mátranovákon, János-aknán, vagy Mizserfán mindig megmaradt a társakért dolgozó,

becsületes bányásznak. Köszönték a barátságos családnak, hogy nyugodttá, békéssé teszik napjait. Eljött születésnapot köszönteni Páles Lajos is, aki 19 évesen maga is részt vett a széncsatában. Felidézte Kaposvári Ferenc gazdag életútját és azt, akkor is találkozott vele, amikor már a Nógrád megyei nyomdában dolgozott. Ó segített abban, hogy Kistelegen, a kiüresedett bányai épületekben megindulhasson a címkégyártás, amely egy esztendő múltával országos nevet szerzett, s eljutott hírük Kanadába is.

Így folyt a szó, visszaidézve a régi időket, amelyek egy-egy emlékképe felgyúlt a százestendő ember emlékezetében is. Halkan, meg - meg állva beszélt a bányáról, a bányászokról és azokról a vitákról is, amelyeket értük folytatott, s amelyekben - ahogy mondta - többnyire nekik volt igazuk. Ahogy minden nap teszi, ült a kényelmes fotelben. Haja hófehér, vállait, lábait megroppantotta a száz év terhe. De arcán ott fénylett a száz esztendőben átélt öröömök szelíd derüje is.

- vg -

(Folytatás a 10. oldalról)

Pár gondolat a megújuló természeti erőforrásokról

Hazánk 2010-re vállalta, hogy a megújuló aránya 3,6% lesz. Ezt már 2005-ben elértük, de nagyon kevés hír jelent meg arról, hogy ez mit jelentett a magyar költségvetésnek, azaz a magyar adófizetőknek és milyen gondot okoztak a VER rugalmas szabályozhatóságában. Ezek fő oka, hogy – miután a megújuló termelést át kell venni, mert az áram nem tárolható – több esetben a gazdaságosan termelő erőműveket vissza kell terhelni. Ez nem új gondolat/ javaslat. Mosonyi Emil az MTA r. tagja már 1940-ben -, Heller László az MTA r. tagja az MTA fennállásának 125. évfordulóján (1950) mondott ünnepi beszédében is hitet tett egy szivattyús tározó megépítése mellett.

„Magyarország vízenenergia adottságai nem túl kedvezők, és szerény lehetőségeinket sem hasznosítottuk kellőképpen, amit az alábbiak is igazolnak:

Folyó	Kiaknázható	Kiaknázott	Hasznosítás aránya
	villamos teljesítmény MW %		
Duna	707	2	0
Tisza	99	40	40
Dráva	88	0	0
Egyéb	95	14	15
Össz.:	989	56	6

Ez a tanulmány (3) több konkrét javaslatot is megfogalmaz, ezekből csak egy-két kiemelés:

A Budapest alatti szakaszon, a Dunán két vízlépcső építése jöhet szóba, Adonyinál és Fajsznál 150 – 170 MW villamos-teljesítménnyel (ez utóbbi a paksi bővítés szempontjából is fontos lehetne! - H.J.),

a szigetközi Duna ág vízpótlására

létesített dunakiliti duzzasztómű 20-25 MW villamos –teljesítményű vízerőmű építését tenné lehetővé,

a Tiszán két vízlépcső építése látszik kívánatosnak (egy a Hármashörös torkolata felett, egy az északi folyószakaszon).

A vízlépcsők építése ügyében gazdasági, energetikai szempontok szerint kellene dönteni.

Hasonló elhallgatás, hogy a megújulókból, biomasszából termelt villamos-energia tüzelőanyaga döntően fa, aminek az is következménye lett, hogy a fa ára drasztikusan emelkedett. Tisztább lenne a kép, ha a biomassza nyilvántartását biomasszára és dendromasszára választanák szét, amit az alábbi adatok igazolnak:

	2006	2007	2008
	ezer tonna olajegyenérték (toe)		
Biomassza	1245	1288	1520
Ebből fa	1128	1146	1244

„A biomassza bizonyos fajtái azonban emberi beavatkozás nélkül nem újulnak meg (a Pennine-ok kopár részei és a dalmáciai hegyek többé már nem erdősíthetők. A felégetett őserdők sem születhetnek változatlan formában újjá és ki tudja, hogy a rossz hatásfokú erőműveken elfüstölt fák helyére ültetnek-e újat. Az energianövénynek is használt kultúrnövények trágyázás nélkül nem hoznak jó termést, a műtrágya gyártása pedig igen energiaigényes. Kétséges tehát, hogy ezek a források nevezhetők e megújulóknak” (1)

Sajnos számos gátló tényező (Natura 2000, önkormányzati/lakossági tiltakozás, szakhatósági torturák, telekadó stb.) nehezíti az ásványi nyersanyagok kutatását, kitermelését, de ez már egy külön tanulmány anyaga lehetne.

Joggal veti fel a tisztelt Olvasó, mi a garancia arra, hogy most a valós kép

kapja. A biztosíték a hivatkozott irodalomjegyzékekben is megtalálható.

Dr. Horn János

Felhasznált irodalom

(1) Áttekintés Magyarország energiastratégiájáról/ Köztisztületi Stratégiai Programok MTA 2012

(3) Megújuló energiák hasznosítása/ MTA. Energiastratégiai Munkabizottság / Köztisztületi Stratégiai programok / MTA 2010

Bárdossy György /x/: Környezetünk természeti és mesterséges veszélyforrásai (Természet Világa, 2012. március)

Kovács Ferenc /x/: A Nemzeti energiastratégia (2030) kapcsán ismét egyszer a CO₂ és a szén szerepéről (BKL. Bányászat 2012/1 p.: 2-11)

Reményi Károly /x/: Előadás az OMBKE Bányászati Szakosztály Budapesti Helyi Szervezetnél (2012. január 17)

Vajda György /x/: Energiapolitika. Magyarország az ezredfordulón (Budapest 2001. MTA)

Tamaga Ferenc: Az állam szerepének erősítése az ásványi nyersanyag gazdálkodásban és koncessziós eljárás (OMBKE Bányászati Szakosztály Budapesti Helyi Szervezet 2012. február) Magyar Bányászati és Földtani Hivatal anyagai (ásványvagyon, termelés, stb)

Horn János: Természeti erőforrások hazánkban és a világban kiemelten a meg nem újuló energetikai erőforrások (Magyar Energetika 2011/3 p.: 24-26)

(4) Magyarország ásványi nyersanyag-vagyona, Magyar Geológiai Szolgálat 1998;

(2) OMBKE: Szakmai tanulmány a magyar bányászat és kohászat helyzetéről, javaslatok az ország szempontjából megteendő feladatokról BKL Bányászat 2011/4 p.: 25-35 (15 szerző, köztük e sorok írója is)

/x/: A Magyar Tudományos Akadémia rendes tagjai

Nógrádi és borsodi bányászok találkozója

Öt esztendeje annak, hogy a nógrádi és a borsodi nyugdíjas bányászok kapcsolatát kerestek és találtak egymással. A kapcsolat azóta is él, évről - évre találkoznak és megbeszélnek az érdekvédelmi, a mozgalmi munka, a bányász hagyományápolás tapasztalatait, tenni-valóit. A közelmúltban Rákos József, a bányászszakszervezet Nógrád megyei bizottságának elnöke, az elnökség nevében, Salgótarjában köszöntötte a Borsodi Bányászok Területi Tagozatának képviselőit, köztük Kovács István elnököt. Találkozott a bányászokkal Salgótarjában Rabi Ferenc, a Bánya-, Energia- és Ipari Dolgozók Szakszervezetének elnöke is. Köszöntőjében hangsúlyozta a kapcsolatokat, az együttműködés fontosságát. Mert - mint mondotta - az együttműködés, a tapasztalatok kölcsönös cseréje mindkét bányászközösség számára hasznosítható módszerekkel szolgál az eredményes érdekvédelmi, a mozgalmi munkában.

A Kazincbarcikáról érkezett vendégeket gazdag program várta a Salgótarján környéki településeken. Megtekintették a somoskői várat, ahonnan tiszta időben „átlátni” a szomszédos Szlovákiába, a Tatra csúcsaira. A vár alatt megcsodálták az öt és hatszög-

letű bazalt oszlopokból álló bazalttorgonát. Innen Salgóbanyára, az egykori bányatelepre vitt az útjuk. Megnézték a település híres - neves szülőtte Zenthe Ferenc emlékparkját, tisztelettel adózva a színművész emlékének. Majd filmvetítés következett, amely felidézte a bányászat, a salgói bányászok munkáját, életét.

Kazárt, a másik jelentős bányász lakta települést Molnár Katalin polgármester mutatta be a borsodi vendégeknek. Kazárról több mint 1200 éve jelentek meg az első írásos emlékek. A település őrzi hagyományait. Így a népi építészett, az életmód tárgyi emlékeit, a színpompás népviseletét. S természetesen a bányászat, a bányászművelt emlékeit, értékeit a bányásházban, a bányász emlékparkban és a bányász emlékműben. Az ízletes ebéd után kötetlen baráti beszélgetés kezdődött a közös dolgokról, sikerekről és gondokról. Majd Kovács István méltatta a Bányászszakszervezet két közösségének, a borsodi és a nógrádi bányászok egymásra találását, évek óta töretlen, erősödő barátságát. Azzal búcsúzott: jövőre újra találkoznak, de akkor - a hagyományoknak megfelelően - Kazincbarcikán.

V. G.

Tervez és dolgozik a nádújfalusi alapszervezet

Bányászünnepre, a bányásznapra készül Mátraterenye nádújfalusi településrészen a szakszervezet alapszervezete. Ahogy Nádasdi József, az elnök mondta, úgy zajlik minden, mint az elmúlt esztendőben, meg a korábbi években. A szakszervezeti tagok összejönnek, köszöntik azokat, akik 50, 60, 65 éve tagjai a szakszervezetnek, a bányászatra, a bányászokra emlékezve megkoszorúzzák az emlékbányát. Ahogy egy éve is tették, bányász emléktúrát szerveznek. Gyalogosan bejárják azt az utat, amelyen annakidején apáik, nagyapáik is gyalogoltak, hogy eljussanak munkahelyükre az Istenáldás tőrébe, a csipkési és az ambruzsi bányákba. Nádújfaluban a bányászok őrzik hagyományait. Összefogva a Nádújfaluért Baráti Egyesülettel társadalmi munkában rendben tartják az emlékbányát és környékét, a vendégház parkját és úgy október vége felé kimennek a temetőkertbe, hogy tiszta, rendezett legyen a novemberi ünnepre a hősök sirja. Felvetődött egy tájház létrehozása is Nádújfaluban. Összegyűjtenék a régi fotókat, dokumentumokat, eszközöket, viseleteket. Kiállításon mutatnák be a település, az itt élt emberek mindennapi életét, munkáját.

A alapszervezet tevékenységének fontos része az idén is az érdekvédelem, a szolidaritás. Azok támogatása, akik nehéz helyzetbe kerültek, segítségre szorulnak. Nyugdíjemelést intéznek a szakszervezeti tagoknak méltányossági alapon, szociális és egyszeri krízis segélyeket, meglátogatják az idős beteg bányász társakat. Ahogy az alapszervezet elnöke a múlt évet értékelő taggyűlésen a tagokat tájékoztatta, a mintegy 262 ezer forint tagdíjbevétel csaknem harmada segélyezésre, támogatásra ment. A bányászok szolidaritása hozta létre annakidején és élte ma is a megyei nyugdíjas bányász alapítványt. A múlt évben több mint 40 ezer forintot gyűjtöttek össze és fizettek be az alapítványnak. Igaz, csaknem ennyit vissza is kapott segélyekre, meg a bányásznap rendezvényre az alapszervezet. Jelentős összeget takarít meg évről évre a családoknak a zöldégekció is, amelyet az idén is megszerveznek. Nem csak olcsóbban kapják így a télire való

zöldsegeket, de hához is szállítják a bizalmiak hathatós közreműködésével. Segítséget jelent az is, hogy a Nógrád Szén Kft 20 mázsa szent 20 kilométeres körzetben térítésmentesen szállítja el a vásárlóknak.

Az önkormányzat és az alapszervezet évek óta jó kapcsolatot ápol. A bányászok nem kevés társadalmi munkát végeznek a településen, az önkormányzat meg kisbuszt adott tavaly is a hortobágyi kiránduláshoz és lehetőségeihez mérten támogatta a rendezvényeket. Cecse László Mátraterenye polgármestere tevékenységét elismerte, értékelte a Bánya- Energia és Ipari Dolgozók Szakszervezetének elnöksége és ezüst gyűrűvel jutalmazta. Úgy tűnik, az együttműködés most akadódik. A szakszervezet vezetője a támogatást hiányolja. A polgármester pedig azt mondja, a szigorú önkormányzati gazdálkodás, a szerényebb anyagi lehetőségek miatt kénytelenek visszafogni a támogatásokat. Így aztán hiába a jelentős társadalmi munka megajánlása Nádasdi János, a Nádújfaluért Baráti Egyesület vezetőjének javaslatára. Arra, hogy a 3 régi bánya emlékhelye legyen a bányamunkának, tegyék rendbe, s jelöljék emléktáblával. Talán ha jobb idők jönnek, sor kerülhet rá.

A 150 tagot számláló alapszervezet céljai között az idén is ott van a taglétszám gyarapítása. Akár csak a településen, az alapszervezetben is jelentős az idős emberek száma. Azokat, akik örökre eltávoznak közülük csak nehezen sikerül pótolni új tagokkal. Vannak tagjaik más településekről, de tőlük is mentek el. A tavasszal Mátraterenye másik településrészen, Homokterenyén, most első alkalommal új szakszervezeti alapszervezet jött létre. Azok a homokterenyei lakosok alapították, akik addig Nádújfalun voltak tagok. A válás okozott némi zajt, de ez lassan-lassan elcsendesül. Bodor József, az új alapszervezet elnöke - akárcsak Nádasdi József - egymás támogatását, az alapszervezetek együttműködését ígérték a közös cél, a bányász közösségek erősítése, a nyugdíjas bányászok életkörülményeinek javítása érdekében.

- vg -

Jövőre, veletek, ugyanitt!

Valaha a szakszervezeti mozgalom, fontos feladatai között tartotta számon a dolgozók szabadidejének hasznos eltöltését szolgáló tevékenységét. Volt időszak – a nem is olyan távoli múltban –, amikor ennek a munkának külön reszortosa volt a szakszervezeti vezetőségben (kultur- és sportfelelős!). Közös színházlátogatások, kirándulások, örületes sörmeccsek, lábténisz bajnokságok és még mi minden. A cél nem volt, akár a küzdelem: kiszakadni a munka világából, s közösen, családosul eltölteni egy vidám napot, délutánt, csak úgy, lazán, kötetlenül, gondtalanul.

Jelen kor nem kedvez az efféle „bohóságoknak”. Amikor a legfőbb gond az, hogy egyáltalán legyen munka, munkahely, s ha van, akkor annak megtartása erőt emésztő küzdelem, bizony nincs kapacitás a felhőtlen szórakozásra. Ám önfeladás lenne, ha ebbe belenyugodna az érdekképviselő. Meg lehet találni az alkalmat, még e nehéz időkben is a kikapcsolódásra.

Ezt bizonyította a nyár elején a BDSZ Móri –Pusztavámi nyugdíjas alapszervezete, amikor egész napos főzőversennyel gazdagított horgászversenyt tartott a Mór külterületén található halastavaknál.

Harminchét – mindenre elszánt – horgász vett részt a versenyen, kik családtagsaik által buzdítva, a horgászokra oly jellemző nagy türelemmel várták a nagy „zsákmányt”. Eközben, a tó mellett – a szakszervezet által - kialakított pihenőhelyen nyolc elszánt amatőr szakács bizonyította, hogy bográcsra termett nép a magyar. Mint felkért zsűritag, igazolhatom, hogy minden étel kiváló volt, nálam valamennyien nyer-

tesek lettek. A horgászverseny is eredményesen zárult, még az sem keseredett el, aki csak a botot fogta, egyebet nem.

Grell Károly, a szakszervezet elnöke, a napot záró beszédében kiemelte, hogy vannak ugyan helyezettei mindkét versenynek, vannak győztesei, de nincsenek vesztesei. Ezzel a nappal – mondta az elnök – az volt a célunk, hogy a szakszervezeti mozgalom legszebb hagyományait megidézzük – s immár saját hagyományt teremtve – valamennyien jól érezzük magunkat. Ha ez sikerült, a rendezvény elérte a célját.

Sikerült, Karscsi, tanúsítom. A rendezvény elérte a célját. Jövőre, veletek, ugyanitt!

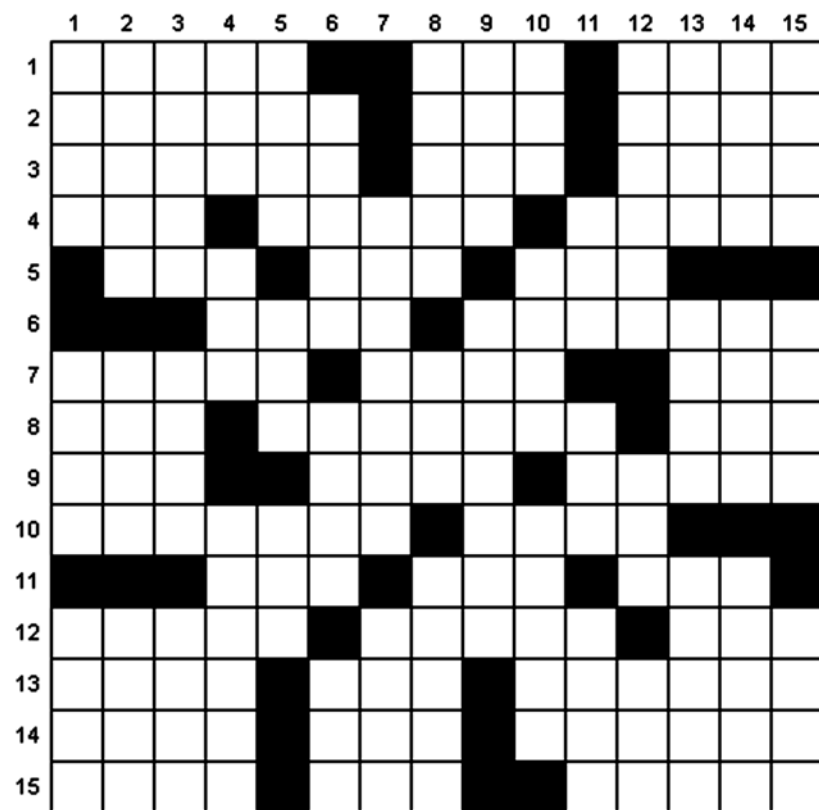
- hátori -

Utazás a Balaton körül

VÍZSZINTES: 1. Budapesthez a legközelebbi balatoni üdülőhely. – Amit kuleszal nyitnak. – Kis település. 2. **Magasparton fekvő üdülőhely, a tó északkeleti csücskében.** – Termék. – Hibáztat valamiért. 3. Ugyanolyan. – Szerbiai egyetemi város. – Női név. Ibsen egyik drámájának címe is. 4. Kaput szélesre nyit, fordítva. – Szlovéniából érkező patak festői völgygel, Zalában és Vasban. – Amerikai énekes, dalszerző, zenész (Bob). 5. Toldalék. – Van, aki forrón szereti, van, aki jegesen. Melyik ital ez? – Merinó egyenmű betűi. 6. Falat emel. – Papírra került, betűkkel. 7. **Hagyományos fürdőváros a déli parton.** – Antal becézett alakja. – Krezol páratlan betűi. 8. Eleven, de csak félig! – Változások irányai. – Okleveles, rövidítve. 9. Cégnevekben társa, röviden. – Tenger tőlünk délre. – **Az Anna-bálok városa, világhírű partmenti sétánnyal.** 10. Mindenáron érvényesülni akaró. – Cselekedet. 11. Imre, becézve. – Nagy edény. Például sok gyümölcsnek. – 12. Község a Balaton-felvidéken: Sümeg... – Több bélyeg, együtt. – Ser betűi keverve. 13. Beszéd vagy előadás tartalmi kivonata, esetleg tennivalók listája: ...busz. – Testrészünk, amellyel fogunk valamit. – **A Balatonpart legnagyobb városa.** 14. Ebben az évben. – Norvég korona váltópénze. – Hunok legismertebb fejedelme. 15. Leereszkedő jóindulat. – A Dunára tervezett vízlépcső-rendszer révén ismertté vált szlovákiai község. – Asztalt készít elő étkezéshez.

FÜGGŐLEGES: 1. Tudatosan törekszik valamire. – Balti nép. – Erdélyi megyeszékhely: ...szereda. 2. Befejez valamit. – Győztes. – Oldal, angolul. Például: West ... Story. 3. Várpalota része. – Shakespeare egyik királydrámájának főhőse. – Megfelelő mennyiségű. 4. Öröklétan: ... etika. – Kenhető, gyakran gyógyhatású anyag. – **A balatoni táj egyik legszebb helye. Pazar kilátást kínál, például az apátsági templomtól.** 5. Szólás a mértéktartásról: Több az elég, mint ... – Italok műanyag palackja. – Emília, becézve. 6. Alkalmi. – Ilyen sas is van. – Harmadik hatvány. 7. Nagyon félé. – Házassodásra kész férfi. 8. **Árpád-kori település az**

északi parton, ismert gyermek- és ifjúsági centrummal. – Egy, angolul. – Egyik pénzérménk. 9. Taps forrása az operaszínpadon. – Hajó motorjának bekapcsolása. 10. Oroszország angol rövidítése. – Melyik tó partján fekszik Cleveland? – Spanyol női név. 11. Gyümölcs. Palacsintába is való töltelek. – Cégforma. – Szállított. 12. **Népszerű üdülőváros és kikötő a déli parton, a Nagy-berek mellett.** – Veri a dobót. – Oxigén és tellúr vegyjele. 13. Juhok szállása. – Julius Ceasar ideje. – Tejtermék. Kanállal fogyasztható. 14. Nyeregbe. – Sportág férfiaknak és nőknek. – Halk városi busz. 15. Mongólia fővárosa: ... Bator. – Valamit meghosszabbít. – Németek népszerű kártyajátéka.

Beküldendő a vastag betűs meghatározások megfejtése a vízszintes 1., 2., 7., 9., 13., valamint a függőleges 4., 8. és 12. számú sorokból.

A rejtvénypályázat nyertesei

A májusi rejtvényünk helyes megfejtése a következő: AKTÍV, MOKKA, CSILLAG SZÜLETIK, HÍRADÓ, LEGJOBB BARÁTNŐK.

A nyertesek: Darvas Lajos, 3720 Sajókaza, Sajó u. 2; Király Albert, 3073 Tar, Május 1 út 41.; Zámbo Béla, 2840 Oroszlány, Kertalja u. 6. 1/3.

A nyereményeket postán küldjük el.

BÁNYAMUNKÁS

A BÁNYA-, ENERGIA-
ÉS IPARI DOLGOZÓK
SZAKSZERVEZETÉNEK LAPJA

Költő a bányásművelődésből

- Tizenhat évig voltam föld alatt különböző beosztásokban, a csillogó kuplistól, a bányamérésen keresztül, a műszaki előadói – írja Papp András magáról, bemutatkozó levelében. -

Azután - de már eközben is -, dolgoztam a bányásművelődésben színjász rendezőtől kezdve, művelődési ház igazgatóig. Ez utóbbi több mint húsz évig tartott. Kétszer kaptam meg a BDSZ Művészeti Nívódíját. Irodalmi munkásságomért 2007-ben a Miskolci Irodalmi Rádió nekem ítélte meg a „Legjobb Szerző” díjat, és 2011-ben megkaptam a „Váci Mihály Irodalmi Díj”-at is. Sok versenyen és prózám-ban foglalkozom a bányászattal és a bányászokkal, akikre mindig tisztelettel nézek fel. Szeretem a nehéz földalatti munkában edződött, sokszor önfeláldozásra is hajlandó munkásokat és sok-sok művemben rajzolom meg alakjukat.

Azt már én teszem hozzá, hogy Andrásnak hosszú éveken keresztül volt állandó rovata a Bányamunkásban, melyben a bányász művelődés éppen aktuális dolgaival

foglalkozott. Nagy örömmel adjuk közre – felelevenítve egykori gyümölcsöző együttműködésünket – az alábbi versét.

- h -

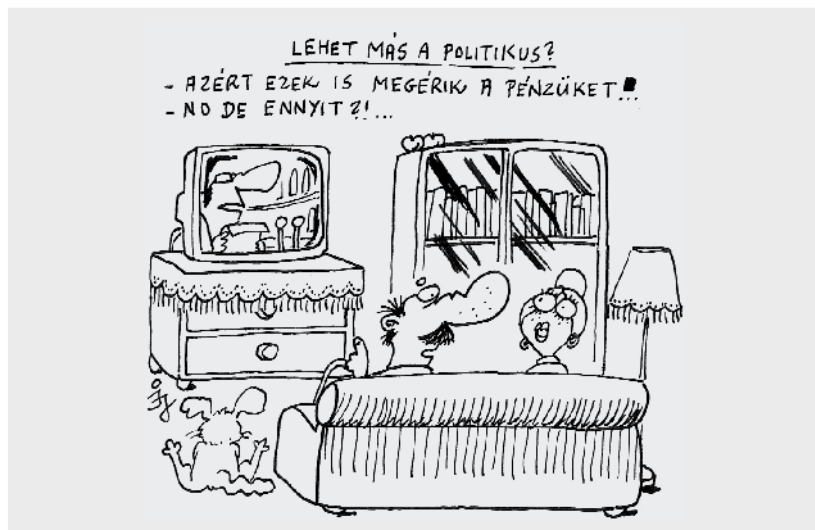
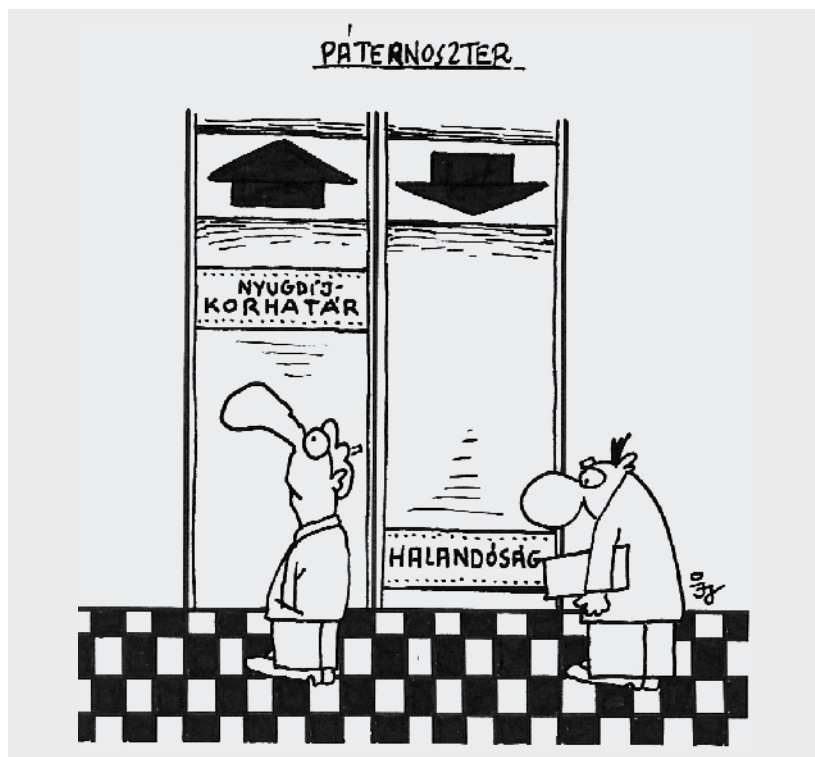
PAPP ANDRÁS

Bányában

*Száz méter sötétség felettem,
S csak azon túl ragyog a Nap,
Amely életet ad,
S a tavaszi kósza szélben
Csintalan rügyeket fakaszt.*

*Száz méter sötétség.
Körülöttem fa és vas és szén,
S az emberek tenyerén
Vastag a kéreg, mint a sötétség,
És kemény, mint a bányászbecsület.*

*Ömlik a szén, a fekete arany,
Mint vízcsepp a napfényben,
Úgy ragyog.
Gyöngyözik rajta bányászverejték,
S a szívlapát szélesen mosolyog...*

Főszerkesztő: Hátori István Péter • Szerkesztőség: 1068 Budapest VI. Városligeti fasor 46-48.

Telefon: 322-1226; 351-7758 • Fax/üzenetrögzítő: 351-7758 • E-mail: bdsz@banyasz.hu •

A bányamunkásban megjelent cikkek interneten is hozzáférhetők: www.banyasz.hu • Kiadja a

Nyomdort Kft. • Telefon/fax: 06 29 497-859 • Felelős kiadó: Rabi Ferenc • ISSN 0133-6630